

Predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher obiskal ZZA

V torek 29. 6. je ZZA obiskal predsednik skupščine Slovenije Sergej Kraigher v spremstvu šefa kabineta Boga Premelča. Gosta so sprejeli zastopniki ZZA in generalni direktor združenega podjetja Vladimir Logar.

Tov. predsednik si je najprej ogledal laboratorije za ugotavljanje kvalitete in za raziskovanje zanesljivosti izdelkov. Nato se je zadržal v razvojnih oddelkih in laboratorijih za dielektrične in magnetne materiale. Preizkusna proizvodnja tehničnih ali navitih jeder za transformatorje in dušilke praktično dokazuje, kako ZZA z lastnimi sredstvi razvija nekatere izdelke in opremo in kako z maloserijsko proizvodnjo izdelkov za katere ni proizvajalcev sam odplačuje vložena sredstva.

Sledil je ogled oddelkov za usmerjene zveze, za telekomande, za releje in žične zveze ter med njimi faksimile in elektrarniške zveze.

V sejni sobi so strokovnjaki ZZA razložili lastnosti aparatov za kratkovalne zveze, izdelke elektrooptike in informacijske dokumentacije, standardizacije, tehnologije in svetovanja industriji.

V uradnem delu razgovora, ki je trajal 3 ure, je zbrane goste, med katerimi so bili 4 zastopniki ZP in 4 direktorji tovarn, pozdravil predsednik Sveta ZZA Marko Gliha, dipl. ing., nato pa je pomočnik gl. direktorja za tehnologijo Marjan Lavrenčič, dipl. ing., podal nekaj informacij o problematiki ZZA. Najprej se je dotaknil neustreznosti pogojev, v katerih delajo raziskovalci.

Nato se je dotaknil strukture dela in za 3 primere navedel, da upada dolgoročen razvoj in da je v nevarnosti vsaka nova dejavnost, ki jo ZZA razvija z lastnimi sredstvi in za katero v Iskri še ni proizvajalca.

Fakultativnost razvoja, po katerem lahko tovarna sama ustanavlja svoj razvoj, ni v skladu z nalogo ZZA. Centralna R—R ustanova naj bi opravljala raziskave in osnovni razvoj ali razvoj novih izdelkov, tovarne pa proizvodni ali nadaljnji razvoj. Vendar v praksi to ne poteka tako. Čeprav stoji PO ZP ISKRA na stališču, da naj bodo raziskave in osnovni razvoj v ZZA, tovarne postopno jemljejo kader in opremo in onemogočajo izvajanje osnovne naloge. Tako stanje pa odpira več vprašanj:

— odnos do minulega dela razvijalcev je s strani tovarn nerešen. Kljub uspešni proizvodnji ni sredstev za nov razvoj in raziskave.

— kljub temu, da je razvoj omogočil nastanek tolikih tovarn, je prikazovan kot neuspešen. Dejansko se to pojavlja povsod, kjer ni organizirana preizkusna proizvodnja množinske proizvodnje kot je to že dolgo v Elektromehaniki.

(Dalje na 2. strani)

V Idriji nov obrat tovarne »Elektromotorji«

Te dni smo obiskali tovarno elektromotorjev v Železnikih, da bi kaj več izvedeli o nastajanju novega obrata v Idriji, ki bo v naslednjem tednu že zastavil svoje delo. Za danes o tem nekaj podrobnosti, prihodnjič pa bomo našim bralcem postregli z obširnejšo reportažo o mladem idrijskem kolektivu.

Na področju malih elektromotorjev, tako na domačem kot tudi na tujih tržiščih vlada dokajšnja konjunktura, kar terja od naše tovarne elektromotorjev v Železnikih vedno večji obseg proizvodnje. Toda — kako, saj vemo, da tovarna v Železnikih že sedaj zaseda vse zmogljivosti in proizvodnje v danem primeru ne bi več mogla širiti na račun nove delovne sile, kajti le-te v selški dolini ni.

Pomisлити je bilo treba na nove možnosti in s tem so se v tovarni dolgo ubadali, dokler niso našli ustrezne rešitve, ob pomoči in razumevanju občine in rudnika živega srebra v Idriji. Na tem področju je namreč še dovolj proste, zlasti ženske delovne sile, ki bi jo lahko priučili za tovrstno proizvodnjo, kajti z »uvozom« novih delavk in delavcev, bi si hkrati nakopali vrsto težko rešljivih problemov.

Rudnik živega srebra v Idriji je v ta namen Iskri odstopil nekdanjo mizarno s še dvema pomožnima objektoma, v skupni izmeri okrog 900 kv. metrov, ki so jih v rekordno kratkem času adaptirali in usposobili za nove potrebe. Z deli so začeli v aprilu, te dni pa bodo že lahko v novi obrat v Idriji prenesli iz Železnikov tekoče trakove.

V Idriji bo tekla samo montaža, delno pa tudi obdelava sestavnih delov za lužno črpalko pri pralnih strojih, montaža vseh asinhronskih elektromotorjev, nekako v oktobru pa predvidevajo, da bodo v Idrijo prenesli tudi en tekoči trak za montažo kolektorskih elektromotorjev. Vse to bo omogočilo, da bodo del zmogljivosti v matični tovarni v Železnikih na račun novega obrata v Idriji sprostili in

(Dalje na 3. strani)

22. VII. 1971

ČRNO MLJU

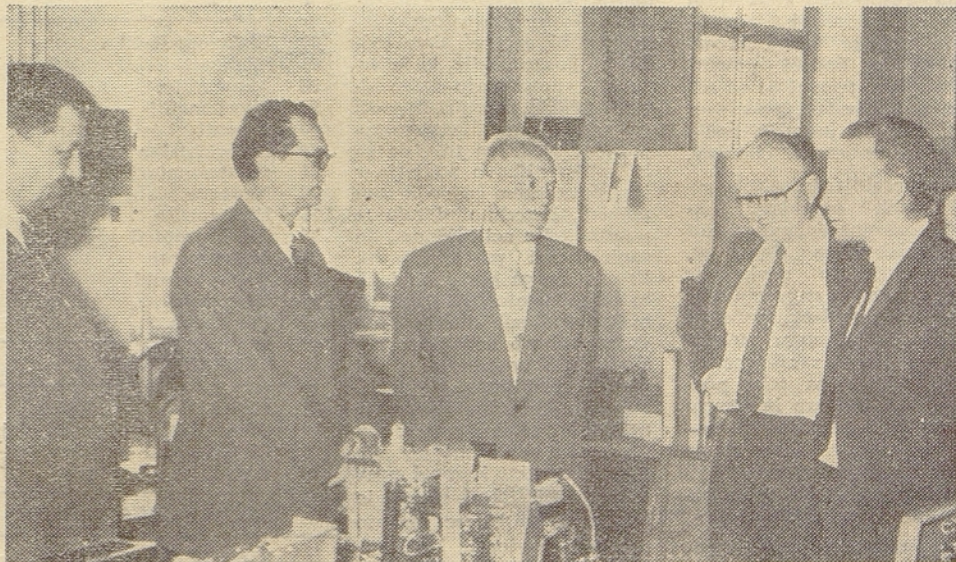
TRIDESETLETNICA VSTAJE SLOVENSKEGA NARODA

Množično praznovanje dneva vstaje slovenskega naroda

Na dan vstaje, 22. julija so se zvrstile številne proslave 30-letnice vstaje slovenskega naroda. Osrednja proslava tega velikega zgodovinskega dogodka je bila na Lokvah pri Črnomlju, kjer je množici nekdanjih borcev in udeležencev proslave govoril predsednik Izvršnega sveta skupščine SRS Stane Kavčič. Večji proslavi dneva vstaje sta bili ta dan tudi na Resevni, na proslavi za celjsko in šentjursko občino, kjer je imel slavnostni govor sekretar sekretariata CK ZKS inž. Andrej Marinc in na Klopnem vrhu na Pohorju, kjer je udeležencem proslave spregovoril edini preživeli borec Pohorske čete, prvoborec Boris Čizmek-Bor.

Proslava na Lokvah pri Črnomlju je privabila v zibelko partizanstva na Slovenskem na tisoče udeležencev iz vse Slovenije, ki so z zanimanjem spremljali slavnostni govor predsednika IS Staneta Kavčiča ter izbran kulturni program, ki so ga izvajali člani ansambla beograjskega Doma JLA.

Iz slavnostnega govora predsednika Izvršnega sveta skupščine SRS Staneta Kavčiča povzemamo naslednje misli: »Vse, kar se pri nas dogaja, ni rezultat krize, ampak dokaz, da gremo silno hitro naprej, da je pri nas vsak dan več demokracije, da v reševanju družbenih problemov sodeluje čedalje več delovnih ljudi, samoupravljalcev.«

Predsednik skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher med ogledom laboratorijev v ZZA

Predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher obiskal ZZA

(Nadaljevanje s 1. strani)

— kadrovska problematika je v Iskri in v slovenskem merilu nerešena. Kapacitete fakultet so premajhne, dotok študentov prav tako, učni programi niso prilagojeni zahtevam prakse, pomanjkanje študentskih domov je občutno itd.,

— financiranje R—R dela s strani družbenih skladov je nezadostno. ZZA je kot industrijski inštitut odvisen, — za uspešno delo ZZA je potreben dolgoročni vsebinski program raziskav, tega pa uprava ZP ISKRA še nima,

— ni bistveno, da dela ZZA sedaj za precej manj obratov kot ob ustanovitvi, bistveno pa je, da ISKRA zmanjšuje delež R—R dela v ZZA in da mora ZZA sam financirati perspektivne panoge, da kreditira proizvodnjo zaradi mnogih neplačanih računov, in da mora sam večkrat pokrivati razvojne stroške z materialnimi dobavami.

V nadaljnjem razgovoru, za katerega je dal pobudo predsednik Kraigher, je generalni direktor ZP Vladimir Logar podal nekaj kritičnih misli o poslovanju Zavoda in o poslovnem odnosu s tovarnami. V razpravi so tudi sodelovali direktorji tovarn: Ivo Klešnik, Jože Hujs, dipl. oec., Milan Železnik, dipl. ing., Vladimir Klavs, dipl. ing., sekretar ZP Pavle Gantar, dipl. pr. in zastopniki ZZA.

Iz zaključnih izvajanj predsednika Kraigherja povzema nekaj osnovnih misli in njegovih pogledov na prikazano problematiko:

1. združeno podjetje Iskra ima v slovenskem prostoru glede na gospodarski razvoj Slovenije pomembno vlogo širok vpliv na splošni razvoj in družbeno ekonomske odnose, ker ima Iskra svoje enote locirane skoraj po vsej Sloveniji.

2. izhajajoč iz tega aspekta nima reševanje konkretnih odprtih vprašanj znotraj Iskre svojega vpliva le na sedanji in bodoči položaj Iskre same, temveč se to odraža tudi navzven, predvsem kjer gre za pravilen način urejanja notranjih odnosov.

3. usposabljanje lastnih specializiranih organizacij in služb, oziroma dejavnosti kot so raziskovalna dejavnost, proučevanje in obvladanje trga, lastno usposabljanje strokovnih kadrov, ustrezne način financiranja, tekoče proizvodnje in razširjene re-produkcije je za tako podjetje, kot je Iskra imperativ za uspešen samostojen razvoj, ki zagotavlja, da se ne bi podjetje pretvorilo v pri-vesek domačih ali tujih poslovnih organizacij.

4. za tako integrirano organizacijo kot je Iskra ima iz-

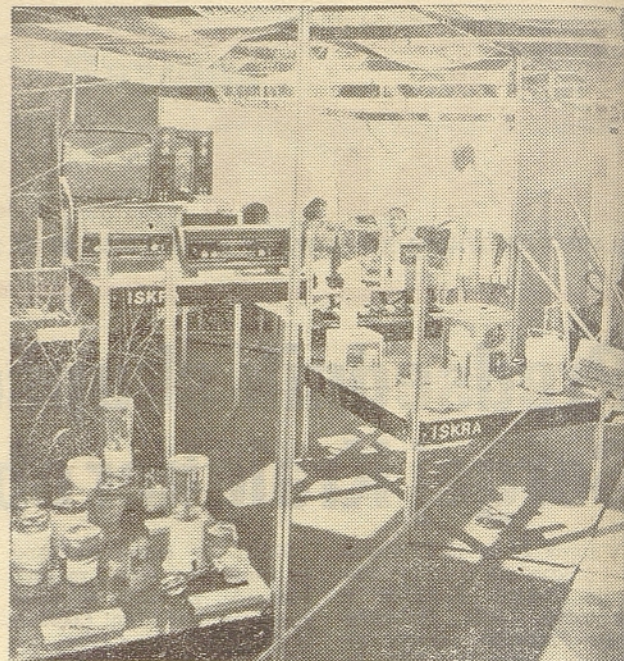
reden pomen urejanje medsebojnih odnosov in enako-pravnega položaja vseh enot združenega podjetja v smislu določil pravkar sprejetih ustavnih amandmajev, kar se mora ustrezno odraziti tako v statutu združenega podjetja, kot v statutih temeljnih organizacij združenega dela v njegovem sestavu. Dezintegracijski pojavi so namreč predvsem odraz nezadostno razčiščenih medsebojnih odnosov.

Iz poročila in izvajanj posameznikov v razpravi je predsednik na koncu še ugotovil, da položaj ZZA v sestavu Iskre še ne ustreza mestu, ki bi ga v taki veliki organizaciji morala imeti tovrstna dejavnost. Iskra bi morala omogočiti Zavodu, da bi bilo raziskovalno-razvojno delo orientirano predvsem na potrebe Iskre kot celote, tako glede posredovanja lastnih raziskovalno razvojnih

dosežkov, kot tudi glede posredovanja sodobne tehnologije in njenih dosežkov v svetu za zagotovitev nadaljnega razvoja Iskre kot celote. Takšen položaj Zavoda ima še posebno vlogo z vidika kadrovske politike in nadaljnega strokovnega izpopolnjevanja strokovnjakov.

Predsednik Kraigher je, izhajajoč iz navedenih ugotovitev priporočil predstavnikom vodstvenih in samoupravnih organov Združenega podjetja, da temeljito prouče takšno vlogo Zavoda v Iskri ter sprejmejo ustrezne odločitve za uspešnejši razvoj lastne raziskovalno razvojne dejavnosti in s tem tudi celotnega Združenega podjetja.

Razgovor je zaključil predsednik Sveta ZZA, ki se je zahvalil za plodno razpravo, posebno pa še predsedniku skupščine SRS za razumevanje in vzpodbudne besede.

Tudi letos se je Iskra udeležila vsakoletnega sejma izdelkov za široko potrošnjo v Budvi od 15. do 25. julija. Posnetek kaže del Iskrinega razstavnega prostora (60 m²), kjer so bili razstavljeni naši izdelki od gospodinjskih aparatov do televizorjev

Kako ozdraviti naše gospodarstvo nelikvidnosti

Trenutno gospodarstveniki, zlasti v drugih republikah, mnogo govore o kliringu, ki naj bi rešil zamotan in skorajda nerešljiv gospodarski položaj v državi. Toda druga skupina slovenskih gospodarstvenikov trdi, da jugoslovanski kliring ne more v celoti rešiti problema, kajti medsebojna poravnava terjatev bi bila samo knjigovodska operacija, ki nikakor ne more nadomestiti manjkajočih sredstev na začetku nelikvidnostne verige. Skupina slovenskih gospodarstvenikov je izdelala obsežno študijo stanja, hkrati pa predložila tudi predloge, kaj bi bilo treba storiti, da bi se slovensko in jugoslovansko gospodarstvo rešilo nelikvidnosti:

Najprej bi morali izvesti splošno in obvezno klirinško poravnavo v okviru cele države, pri čemer bi odkrili primarne povzročitelje nelikvidnosti. Ko bi bilo to opravljeno, ko bi namreč tiste primarne povzročitelje, ki že vrsto let povzročajo nelikvidnost, odkrili, bi morali proti njim takoj in odločno ukrepati, ne glede na to, kdo so in koliko njihovo podjetje v jugoslovanskem gospodarstvu pomeni. Potrebno bi bilo te povzročitelje nelikvidnosti ali sanirati ali pa likvidirati. Prvenstvenega pomena bi bilo hkrati ugotoviti in sankcionirati tudi subjektivno krivdo za njihovo nelikvidno poslovanje. Vzporedno s tem bi morali revidirati obstoječe predpise, ki so vperjeni zoper nelikvidne plačnike in iz teh predpisov odstraniti vse pomanjkljivosti. Namreč prav te pomanjkljivosti vsebujejo nesolidni partnerji. Zagotoviti bi morali natančno kontro-

lo, ki bi morala imeti preventivni in represivni značaj, kajti položaj v gospodarstvu prav na področju likvidnosti in nelikvidnosti se v Jugoslaviji ne bo izboljšal prej, dokler ne bo poslovna morala in finančna disciplina tudi otro sankcionirana. V vseh tistih primerih, ko investitorji ne izpolnjujejo svojih obvez, bi morali investicije odločno ustaviti, ne glede na posledice. In med zelo po-

membnimi sklepi, ki bi jih morali sprejeti: prenehati bi bilo treba s fetišiziranjem materialnih pokazateljev proizvodnje, ki se vzdržujejo umetno s fiktivnimi sredstvi in na račun upnikov ter sprejeti splošno načelo, da lahko vsakdo posluje samo v obsegu realnih sredstev s katerimi razpolaga. Lahko so ta sredstva njegova ali pa so bančni viri. Tudi inšpekcijske službe bi že na podlagi

obstojećih predpisov, odločkov in zakonov lahko odločnejše ukrepale, kar bi znatno pripomoglo k boljšemu stanju na področju poslovne morale in finančne discipline v jugoslovanskem gospodarstvu. To vse so zelo preprosti in konkretni predlogi iz bogate analize, ki bi se dali uresničiti v zelo kratkem času in z razmeroma učinkovitimi posledicami.

(Po »Dnevniku«)

Proizvodnja v juniju

v 000 din

Sif. ra	Organizacije	IZPOLNITEV			ODNOSI v %		
		I-VI/70	I-VI/71	Mesečna r.	odnos do plana	odnos do plana I-VI	4:3
1	2	3	4	5	6	7	8
30	Elektromehanika	165.508	213.714	35.217	105,5	56,0	129,1
40	Elementi	91.951	72.612	13.230	75,5	37,6	79,0
50	Avtomatika	42.002	60.611	10.211	91,8	51,3	144,3
59	Sprejemniki	29.894	42.528	7.403	113,4	53,2	142,3
60	Aparati	50.155	69.402	12.684	104,8	50,1	138,4
70	Avtoelektrika	97.444	98.406	16.337	103,4	51,8	101,0
71	Elektromotorji	23.344	26.280	5.095	69,3	36,2	112,6
72	Naprave	13.346	16.110	2.910	68,9	38,2	120,7
73	Elektronika	9.382	11.889	2.471	66,7	40,5	126,7
74	Kondenzatorji	31.070	39.324	6.732	96,7	49,8	126,6
75	Instrumenti	15.771	19.202	3.680	107,6	49,6	121,8
76	Polprevodniki	12.910	11.488	3.150	96,7	31,9	89,0
77	Usmerniki	9.108	12.521	2.154	97,9	47,4	137,5
97	Orodjarna	3.281	3.864	682	107,7	50,8	117,8
SKUPAJ TOVARJE		595.166	697.951	121.956	95,1	48,7	117,3
11	ZZA	49.581	32.541	6.068	101,1	41,8	65,6
20	COMMERCE — proizv. dej.	14.861	23.616	4.510	128,7	51,9	158,9
20	COMMERCE — inženiring	85.173	99.048	21.153	142,0	51,2	116,3
98	CAOP	976	1.500	250	100,0	50,0	153,7
SKUPAJ ORGANIZACIJE		150.591	156.705	31.981	129,8	49,0	104,1
ZDRUŽENO PODJETJE		745.757	854.656	153.937	100,7	48,8	114,6

Poslovni rezultati tovarne elementov za elektroniko

Kriza v potrošnji elementov, ki se je pojavila v avgustu preteklega leta, še traja. Njen vzrok je recesija v Ameriki, ki povzroča, da potrošniki elementov črpaajo zaloge, ki so si jih pridobili v dobi konjunktura. Kriza pa se ne pojavlja le v znižanju količinske prodaje, temveč tudi v obliki pritiska na zniževanje cen in poostrenih zahtev kupcev glede kvalitete in dobavnih rokov. Sicer pa pogledimo rezultate poslovanja v primerjavi s predvidevanji po rebalansu plana, ki ga je bila tovarna prisiljena izvršiti zaradi znižane proizvodnje v izvozu.

PROIZVODNJA

Doseganje plana je za posamezne grupe izdelkov zelo različno, saj je tudi problematika, ki je vplivala na njihovo realizacijo, različna. Obrat Magnet je od postavljenega plana realiziral 56 %, Žarnice 39 %, Feriti 56 %, Keramični kondenzatorji 48 %, Upori 41 %, tovarna pa 44 %.

Premajhna naročila za obstoječe kapacitete so značilnost za obrate Keramični kondenzatorji in Upori, ter v manjši meri za Ferite.

Proizvodnja 1/3 v uporov, ki bi lahko našla svoj plasman na trgu, pa je zakasnila zaradi nerazvitega tehnološkega postopka 1/3 v keramičnega nosilca. Ker je bilo potrebno zato uvoziti telesa, je dobava 1/3 v uporov kasnila.

Za potenciometre je naročil dovolj, tovarna je uspela s konkurenčnimi cenami izpodrinuti na evropskem tržišču druge ponudnike.

Obrata Magnetov in Žarnic imata naročil dovolj, težave, ki ovirajo nemoteno proizvodnjo, pa so predvsem v preskrbi materialov. Oba obrata imata namreč velik delež uvoznega materiala, ki ga je treba plačati vnaprej. Ker je nelikvidnost v letošnjem letu bolj pereča kot kdajkoli prej, je tudi precej materialov, ki ležijo na carini in čakajo plačilo. Tako se morajo Žarnice neprestano prilagajati s proizvodnim asortimanom na razpoložljive materiale, to pa povzroča neracionalnost proizvodnje in slabši poslovni rezultat obrata.

KADRI IN OSEBNI DOHODKI

Napovedano povečanje prodaje na inozemski trg od Iskra Commerce v začetku lanskega leta je povzročilo, da je tovarna zaposlovala dodatno delovno silo. Tako je nenaden padec prodaje postavil tovarno v zelo težak položaj. Število zaposlenih se je sicer kot posledica naravne fluktuacije in načrtnih znižanj ustavilo na 1.816 konec meseca junija, od 1.1.71 se je to število znižalo za 108 oseb. Obstoječe število zaposlenih ni optimalno, ob tako nejasnih pogojih bodočega povpraševanja po naših izdelkih tudi ne more biti, zato pa dobiva tudi vedno bolj fiksni karakter.

Po višini izplačanih osebnih dohodkov na zaposlenega, ki je za 8 ur učinkovitega dela

vpliva tudi na nelikvidnost tovarne. Slabo povpraševanje po naših izdelkih na trgu nam poleg pritiska na zniževanje cen, povzroča tudi postavljanje težjih dobavnih pogojev. Nelikvidnost naših kupcev na domačem trgu in zelo počasen priliv plačil iz izvoza zaradi posrednega plačila od Iskre Commerce, nas spravlja v težko situacijo. Kupci vežejo od vseh obratnih sredstev kar 60 %. V rednih virih obratnih sredstev zavzemajo lastni viri 65 %, krediti za obratna sredstva pa 35 %. Obračanje sredstev je počasno, sicer pa si oglejmo koeficiente obračanja za posamezne vrste obratnih sredstev:

OBRATNA SREDSTVA

Že ocenjeni padec prodaje v izvozu in devalvacija v letošnjem letu poleg negativnih posledic na poslovni rezultat,

	koeficient	število dni
surovine in material	2,22	82
drobni inventar	0,17	1070
nedokon. proizvodnja in polizdelki	6,20	29
gotovi izdelki	4,13	44
terjatve do kupcev	1,30	140

POSLOVNI REZULTAT TOVARNE

Znižanje prodaje, negativne posledice devalvacije in fik-

sen značaj večine stroškov, so glavni vzroki, ki so vplivali na slab rezultat tovarne. (Dalje na 6. strani)

OBVESTILO

Počitniška skupnost Iskra obvešča vse člane delovnega kolektiva ZP, da se je iz začasnih prostorov v Drenikovi ul. v Ljubljani, ponovno preselila v nekdanje prostore v stavbi Občinske skupščine Šiška, na Trgu Prekomorskih brigad 1, soba 616.

Tudi v prihodnje bo imela nekdanjo telefonsko številko 55-898.

Za montažna dela na tekočih trakovih so od moških veliko bolj spretnne ženske roke, odtod tudi tolikšna premoč žensk v naši serijski proizvodnji

Komisija za raziskovalno dejavnost

Republiška skupščina je ustanovila posebno stalno skupščinsko komisijo za raziskovalno dejavnost, katere naloga bo, da bo spremljala, proučevala in obravnavala oblikovanje koncepta nacionalne politike na področju raziskovalne dejavnosti ter da bo v imenu republiške skupščine pripravljala stališča in predloge za uresničevanje te politike. Skupščinska komisija bo imela seveda ob tem še več neposrednih nalog v zvezi z izvajanjem naših programov raziskovalnega dela.

Za predsednika nove komisije je bil imenovan dr. Demetrij Brodar, za podpredsednika pa Jože Lesar — oba poslancata republiške skupščine. V komisiji je poleg nekaterih republiških poslancev tudi več naših znanih znanstvenikov oziroma strokovnjakov: Natan Bernot, dr. Robert Blinc, dr. Rudi Crnkovič, dr. Bojan Fortič, Bruno Hartman, dr. Dušan Hadži, ing. Ivan Kocuvan, ing. Albin Koželj, Stane Kranjc, dr. Anton Kuhelj, dr. Miha Likar, dr. Janez Peklenik, dr. Ernest Petrič, dr. Lev Premru, Zdenko Roter, Janez Verbič, prof. Boris Ziherl ter ing. Milan Železnik.

V Idriji nov obrat tovarne »Elektromotorji«

(Nadaljevanje s 1. strani)

na ta način lahko pospešii proizvodnjo elektromotorjev za hladilne kompresorje. S tem se bo obseg proizvodnje povečal, znižali pa se bodo tudi režijski stroški na en izdelek, saj bodo novi obrat v Idriji organizirali tako, da bodo večino režijskih del opravljale obstoječe službe v matični tovarni, v novem obratu pa bodo samo najnujnejša operativna režijska delovna mesta.

Medtem ko so adaptacijska dela v Idriji opravili v zares kratkem roku, pa so poskrbeli tudi za priučevanje novih delavcev za to proizvodnjo. V ta namen so imeli na priučevanju v Železnikih 66 delavk, za katere so v času priučevanja našli prostor v Samskem domu v Železnikih, 20 pa jih je ta čas stanovalo v Dijaškem domu v Škofji

Loki. Čas kolektivnega dopusta od 22. julija do 8. avgusta, bodo izkoristili za selitve v Idrijo, saj bo tako v avgustom v novem obratu v Idriji že steklo delo.

Do oktobra bodo morali v tovarni v Železnikih priučiti še nadaljnjih 85 delavk in delavcev, ki bodo na priučevanje prišli že takoj po končanem kolektivnem dopustu tovarne v Železnikih.

Za vodjo novega obrata tovarne elektromotorjev v Idriji so izbrali domačina Martina Lazarja, ki je končal višjo šolo za organizacijo dela v Kranju. Kot kaže, pa bodo v novem obratu do konca letošnjega leta zaposlili v celoti že okrog 160 delavk in delavcev, kar bo glede na sedanje zasilne delovne prostore maksimum, zato bo čim prej treba najti možnosti za izgradnjo novih prostorov, kjer bi bilo možno proizvodnjo ob še večjem številu zaposlenih še povečati.

Če bodo dane kreditne možnosti, bodo morda že v prihodnjem letu začeli z izgradnjo nove proizvodne hale v velikosti okrog 2000 kvadratnih metrov, za kar bi bil pripravljen sofinancirati tudi rudnik živega srebra Idrija. Z izgradnjo takšnih delovnih prostorov pa bi v Idriji lahko zaposlili od 250—300 delavk in delavcev, kar bi nedvomno zagotavljalo na eni strani solidno proizvodnjo tovarni elektromotorjev, hkrati pa v precejšnji meri rešilo problem nezaposlene, zlasti ženske delovne sile na idrijskem področju.

Glede na to, da je adaptacija začasnih prostorov v Idriji končana in, da je uspešno potekalo tudi priučevanje prvih 66 delavk in delavcev za to delo v obratu v Idriji, lahko računamo, da bodo tudi delovni rezultati kmalu potrdili pravilnost odločitve vodstva tovarne v Železnikih, da s formiranjem dislocirancega obrata v Idriji, skladno s potrebami tržišča razširi svojo proizvodnjo.

I. osnutek samoupravnega sporazuma kovinske in elektro industrije Slovenije

Komisija za izdelavo osnutka samoupravnega sporazuma slovenske kovinske in elektro industrije ter obrti (VII. sporazum) je bila formirana v začetku maja letos. Iz gradiva, ki je bilo že razdeljeno udeleženkam sporazuma, je razviden tudi dose-danji potek dela na pripravi osnutka samoupravnega sporazuma za to skupino. V tej skupini je do sedaj prijavljenih 144 udeleženk sporazuma in sicer: iz kovinske in elektro industrije 116, iz obrti pa 28.

Iz predloženega osnutka samoupravnega sporazuma je razvidno, da je komisija upoštevala tako širitev materialne osnove dela in reproduktivnih sposobnost orga-nizacij združenega dela kot tudi delitev sredstev za zadovoljevanje skupnih in osebnih potreb delavcev.

Osnovna značilnost tega osnutka je v tem, da so obračunski zneski določeni v raz-ponih na podlagi vpliva FS_i. S FS_i pa se določa stimulacija na osnovi delitvenega razmerja dohodka na sklade in osebne dohodke.

Obračunskih skupin je po kvalifikacijah 9. Kot samostojna skupina (IV.) se uvaja VK delavcev, ki v kovinski in elektro industriji obstojajo kot kategorija delavcev, ki je bila do leta 1961 priznana VK kvalifikacija na podlagi zakonitih predpisov, po tem letu pa s splošnimi akti posameznih organizacij združenega dela.

Posebej se določajo dodatki za delo preko rednega delovnega časa (nadure); za nočno delo in ostali dodatki na podlagi analitičnih podatkov anketiranih organizacij združenega dela, ki nastopajo kot soudeleženke pri pripravi osnutka samoupravnega sporazuma in v skladu s priporočili družbeno političnih organizacij.

Pri določitvah najnižjega osebnega dohodka je upoštevan znesek iz družbenega dogovora, pri najvišjem pa kadrovska strukturo, poslovno uspešnost in zahtevnost pri vodenju.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev so določena na podlagi dejan-skega stanja in intencij družbenega dogovora.

V II. poglavju je komisija poskušala v osnovnih obrisih definirati pojem poslovne uspešnosti in rezultate pri katerih organizacija združenega dela še vedno zadovoljivo posluje oziroma kdaj mora organizacija združenega dela proučiti svoje poslovanje in sprejeti ustrezne ukrepe.

Osnutek vsebuje tudi določila o sprejemu in izvajanju sporazuma.

Z namenom,

— da se čim dosledneje uresničuje načelo de-litve po delu,

— da se zagotovi delitev dohodka in osebnih dohodkov v odvisnosti od doseženih rezultatov dela in poslovne uspešnosti,

— da se zagotovi tolikšno izdajanje sredstev iz dohodka za širitev materialne osnove dela, da bo akumulativnost in reproduktivna sposobnost stalno zagotovljena,

— da se v čimvečji meri uskladi delitev sred-stev za zadovoljevanje skupnih in osebnih potreb delavcev med podpisnicami sporazuma,

so na podlagi I. člena Zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov (Ur. l. SRS 4/15/71, v nadaljnjem bese-dilu Zakon o samoupravnem sporazumevanju) organizacije združenega dela slovenske kovin-ske in elektro industrije ter obrti (v nadaljnjem besedilu: podpisnice sporazuma) sprejele nasled-nji:

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov

I. del

UGOTAVLJANJE IN DELITEV DOHODKA

1. člen

Doseženi dohodek (v nadaljnjem besedilu: do-hodek DOH) je celotni dohodek zmanjšan za porabljena sredstva ter zakonske in pogodbene obveznosti ter povečan za znesek amortizacije obračunan nad predpisanimi stopnjami.

Dohodek se ugotavlja med letom s periodični-mi obračuni, za poslovno leto pa po zaključnem računu.

2. člen

Dohodek po prvem členu podpisnice delijo na podlagi svojih splošnih aktov ob upoštevanju do-ločil tega sporazuma.

3. člen

Pri delitvi dohodka na sredstva za zadovolje-vanje osebnih in skupnih potreb delavcev in na sredstva za razširitev materialne osnove združe-nega dela, po tem sporazumu, podpisnice spora-zuma sprejemajo predvsem načela poslovne uspešnosti, produktivnosti dela, rentabilnosti vloženi sredstev, akumulativnosti poslovanja,

nagrajevanja po delu in zagotavljanja ustrezne življenjske ravni zaposlenih.

4. člen

Sredstva za zadovoljevanje osebnih potreb delavcev se oblikujejo na podlagi:

— kalkulativnih osebnih dohodkov (v nadalj-nem besedilu KOD), kot obračunskega elementa za izračun spodnje ravni sredstev za osebne do-hodke, ki pa ne pomenijo dejanskega osebnega dohodka delavca ustrezne kvalifikacijske skupine navedene v 5. členu,

— faktorja stimulacije (v nadaljnjem besedilu FS_i), ki izraža rentabilnost vloženi sredstev in stopnjo akumulativnosti poslovanja organizacij združenega dela,

— faktorja stimulacije (v nadaljnjem besedilu FS_i), ki izraža delež akumulacije v dohodku or-ganizacij združenega dela,

— dodatka za delo v podaljšanem in nočnem delovnem času ter dodatka za težka, nevarna in zdravju škodljiva dela (posebni pogoji dela).

5. člen

Podpisnice sporazuma soglašajo, da so osnove in merila za izračun KOD po posameznih obračunskih skupinah naslednje:

I — za skupino delavcev, ki niso pridobili nobene kvalifikacije in ki zasedajo delovna me-sta, za katera splošni akti podpisnic sporazuma ne predvidevajo pridobitve kvalifikacije ali pri-učenosti 900 din neto na mesec,

II — za skupino delavcev, ki so se po osnovnem šolanju priučili za določena dela ali poklice in ki zasedajo delovna mesta, za katera splošni akti podpisnic sporazuma predvidevajo pridobi-tve kvalifikacije ali priučenosti 1.000 din neto na mesec,

III — za skupino delavcev, ki so končali po-klicno šolo po zakonu o srednjem šolstvu in za skupino delavcev, ki imajo pridobljeno strokovno usposobljenost za kvalificiranega delavca na podlagi spričevala oz. potrdila izobraževalne usta-nove (Industrijske poklicne šole, Zavoda za teh-nično izobraževanje ali Zavoda SRS za varilno tehniko), 1.600 din neto na mesec,

IV — za skupino delavcev, ki so končali po-klicno šolo ali imajo družbeno priznan poklic in so opravili izpit za visokokvalificiranega delavca ter imajo spričevala oz. potrdilo izobraževalne ustanove (Industrijske poklicne šole, Zavoda za

tehnično izobraževanje, Zavoda SRS za varilno tehniko ali bivše okrajne komisije), 1.800 din neto na mesec,

V — za skupino delavcev, ki so končali splošne srednje šole, tehnikume, delovodske šole, tehnič-ne šole in tehnične srednje šole ter za delavce, ki jim je na podlagi zakonitih predpisov priznana srednja izobrazba, 2.000 din neto na mesec,

VI — za skupino delavcev, ki so končali višjo šolo, I. stopnjo fakultete ali opravili z zakonom predpisan strokovni izpit za pridobitev višje strokovne izobrazbe, 2.400 din neto na mesec,

VII — za skupino delavcev z diplomom visoke šole ali fakultete, 3.000 din neto na mesec,

VIII — za skupino delavcev, ki so po diplomi šole ali fakultete opravili še javno priznano specializacijo (magistratura ipd.), 3.400 din neto na mesec,

IX — za skupino delavcev, ki so si pridobili doktorat znanosti, 4.000 din neto na mesec.

Za delovna mesta, ki so s splošnim aktom delovne organizacije določena kot vodilna oziroma za delavce, ki so individualni izvršilni organi upravljanja, se obračunavajo kalkulativni mesečni neto obračunski zneski po dejanski strokovni usposobljenosti delavca s pribitkom 40 %.

Navedeni zneski veljajo za polni delovni čas tj. 182 ur mesečno.

Osnova za dokazilo dosežene strokovne izo-brazbe je delovna knjižica in ustrezno spričevalo ali potrdilo.

Obračunske osnove se povečajo ob koncu leta v skladu z ugotovljenim povečanjem življenjskih stroškov, kadar Zavod SRS za statistiko ugotovi, da je porast življenjskih stroškov večji kot 5 % na leto.

6. člen

KOD iz 4. člena se izračuna tako, da se število zaposlenih po posameznih obračunskih skupinah pomnoži z ustreznimi zneski iz 5. člena. Vsota produktov po posameznih obračunskih skupinah pa se pomnoži s številom mesecev v obračun-skem obdobju in poveča za prispevke na osebne dohodke.

Število zaposlenih se ugotavlja na podlagi de-jansko plačanih ur (redne delovne ure, nadure, plačani zastoji, odmori, državni prazniki, letni dopust, izredni plačani dopust in bolniški izosta-nek do 30 dni) deljenih s 182.

7. člen

Posamezni obračunski zneski iz 5. člena se lah-ko na podlagi vpliva FS_i zvišajo največ za 15 % ne glede da izračun FS_i dopušča višjo stopnjo.

FS_i iz 4. člena se izračuna na naslednji način:

$$FS_i = 1 + \frac{AK}{5 \times VS} + \frac{AK}{5 \times CD}$$

AK = akumulacija

VS = poprečno uporabljena osnovna in obratna sredstva

CD = celotni dohodek.

Z delovanjem FS_i se obračunski zneski iz 5. člena gibljejo v naslednjih razponih:

Skupina	od	do	bazni indeks
I	900	1.035	100
II	1.000	1.150	111
III	1.600	1.840	177
IV	1.800	2.070	200
V	2.000	2.300	222
VI	2.400	2.760	266
VII	3.000	3.450	333
VIII	3.400	3.910	377
IX	4.000	4.600	444

8. člen

KOD povečan na podlagi vpliva FS_i (7. člen) se na podlagi ugotovljenega deleža akumulacije v dohodku poveča za stopnjo, ki je določena z izračunom FS_i.

FS_i iz 4. člena se izračuna na naslednji način:

$$FS_i = 1 + 0,03 \sqrt{\frac{AK \times 100}{DOH} - 5}$$

AK = akumulacija (DOH minus KOD)

DOH = dohodek po 1. členu sporazuma.

9. člen

Dodatek za delo v podaljšanem delovnem času in za delo na dela prost dan se obračunava po splošnih aktih podpisnic največ do 50 % od osnove.

Dodatek za delo v nočnem delovnem času (med 22. uro zvečer in 5. uro zjutraj) se obraču- nava po splošnih aktih podpisnic največ do 30 % od osnove.

Dodatek za težka, nevarna in zdravju škodljiva dela (posebni pogoji dela) se obračunava po splošnih aktih podpisnic sporazuma največ do 30 % od obračunskega zneska po 5. členu. S splošnim aktom mora delovna organizacija določiti intenziteto vpliva škodljivih fizikalnih, kemičnih in drugih dejavnikov, ki jim je delavec izpostavljen na delovnem mestu. Pri določitvi intenzitete se mora upoštevati ekološke meritve po JUS in mednarodnih standardih, ki jih strokovno opravi pristojni zavod. Pri tem mora biti dodatek za posebne pogoje dela določen z enakim merilom za enake stopnje intenzitete teh vplivov.

10. člen

Sredstva za zadovoljevanje osebnih potreb delavcev (SOD) iz 4. člena se izračunajo:

$$SOD = KOD \times FS_1 \times FS_2 + \text{dodatki iz 9. člena.}$$

11. člen

Podpisnice soglašajo, da znaša najnižji osebni dohodek za normalni delovni uspeh (učinek) v polnem delovnem času (182 ur na mesec) 800 din neto.

12. člen

Podpisnice soglašajo, da naj bi bil najvišji mesečni osebni dohodek (OD_{max}) v organizaciji združenega dela izračunan po naslednjih osnovah in merilih:

— poprečni KOD zmanjšan za prispevke na zaposlenega,

— doseženi skupni faktor stimulacije ($FS_1 \times FS_2$),

— število zaposlenih (po staležu).

Najvišji osebni dohodek se izračuna na naslednji način:

$$KOD_{zmanjšan} = \frac{OD_{max}}{\text{število zaposlenih}} \times FS_1 \times FS_2 \times K_z$$

Podatki za KOD, FS_1 in FS_2 se uporabljajo iz meril za delitev dohodka po tem sporazumu.

Koeficient (K_z) se določa z naslednjo tabelo:

Število zaposlenih	K_z
do 100	2,0
101—500	2,4
501—1.000	2,8
1.001—2.500	3,2
2.501—5.000	3,6
nad 5.000	4,0

Tako izračunan višji osebni dohodek velja za delo v polnem delovnem času.

13. člen

Podpisnice sporazuma bodo nadomestila osebnega dohodka do 30 dni izplačevale, kadar delavec ne dela zaradi bolezni, nezgode ali nege družinskega člana kot sledi:

— zaradi bolezni ali nezgode izven dela 80 %
 — zaradi nezgode pri delu ali poklicne bolezni 100 %
 — zaradi nege družinskega člana 70 %

Osnova je povprečni OD delavca v preteklem letu.

14. člen

Podpisnice sporazuma soglašajo, da bodo sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev delila po naslednjih merilih oz. izplačevala v naslednjih zneskih:

— regres za letni dopust najmanj 400 din in največ 600 din letno na delavca,

— regres za prehrano najmanj 30 din in največ 50 din mesečno na delavca,

— za izobraževanje najmanj 1 % od bruto osebnih dohodkov,

— za stanovanjsko izgradnjo najmanj 4 % od bruto osebnih dohodkov.

15. člen

Podpisnice sporazuma se obvezujejo, da ne bodo izplačevale v breme materialnih stroškov osebni prejemkov kot so:

— polna višina dnevnice za potovanja v Jugoslaviji 80 din in stroški prenočevanja po predloženem obračunu,

— dnevnice za potovanja v inozemstvo v višini določeni s predpisom veljavnim za upravne organe,

— povračilo za uporabo lastnega vozila v službene namene v višini 0,90 din za dejansko prevoženi kilometer,

— povračilo zaradi zvišanih stroškov za ločeno upravljanje 500 din mesečno,

— povračilo zaradi zvišanih stroškov med bivanjem in delom na delovišču izven stalnega delovišča (terenski dodatek) 700 din mesečno.

16. člen

Podpisnice sporazuma soglašajo, da bodo zneske iz 14. in 15. člena valorizirale v skladu z gibanjem stroškov, ki jih ti zneski pokrivajo, upoštevajoč ugotovitve Zavoda SRS za statistiko, kadar se ti stroški zvišajo za več kot 5 %.

17. člen

Podpisnice sporazuma s svojimi splošnimi akti določijo izplačevanje odškodnin novatorjem, racionalizatorjem in avtorjem tehničnih, ekonomskih in organizacijskih izboljšav.

II. del

MERILLO POSLOVNE UCINKOVITOSTI

18. člen

Podpisnice sporazuma ocenjujejo, da organizacija združenega dela ne posluje zadovoljivo takrat, ko ustvari manjši dohodek, ugotovljen po merilih tega sporazuma kot znaša KOD po 6. členu sporazuma. V tem primeru je potrebno, da samoupravni organi proučijo svoje poslovanje in sprejmejo ukrepe za njegovo izboljšanje.

19. člen

Prav tako podpisnice ocenjujejo, da organizacija združenega dela posluje le zadovoljivo, če ustvari dohodek, ugotovljen po merilih tega sporazuma, v višini KOD po 6. členu in do 10 % delež akumulacije v tem dohodku.

Delež akumulacije v dohodku se ugotavlja na način:

$$U = \frac{AK}{DOH} \times 100$$

U = delež AK v DOH

AK = akumulacija (DOH minus KOD)

DOH = dohodek po 1. členu sporazuma.

20. člen

Podpisnice sporazuma soglašajo, da znaša minimalna stopnja akumulacije izračunana po metodologiji za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov z Zakonom o samoupravnem sporazumevanju v smislu prvega dela družbenega dogovora (tabela C točka 13) 6 %.

III. del

SPREJEM IN IZVAJANJE SPORAZUMA

21. člen

Postopek za sprejem samoupravnega sporazuma vodi skupna komisija za pripravo sporazuma, izvoljena od organizacij združenega dela, ki so začele ta postopek (udeleženske sporazuma). Postopek poteka v skladu z določili Zakona o samoupravnem sporazumevanju.

Skupna komisija izdela osnutek sporazuma. Po sprejetju pripomb, stališč in predlogov udeleženk sporazuma, pristojnega organa sindikata in komisije iz 13. člena Zakona o samoupravnem sporazumevanju pripravi predlog samoupravnega sporazuma.

Ko skupna komisija za pripravo sporazuma sprejme od več kot polovice udeleženk sporazuma, sklep pristojnega organa upravljanja, da so v enakem besedilu sprejele predlog sporazuma in ko sprejme soglasje pristojnega organa sindikata k temu predlogu, predloži samoupravni sporazum v registracijo po določilih čl. 13 Zakona o samoupravnem sporazumevanju.

V primeru, da pristojni organ registracije ne dovoli, se skupna komisija posvetuje s podpisnicami. Če več kot polovica podpisnic vztraja pri podpisnem sporazumu, ga skupna komisija predloži v presojo arbitražnemu svetu skupščine SR Slovenije. V nasprotnem primeru skupna komisija pripravi nov predlog sporazuma upoštevajoč predlagane spremembe in dopolnitve.

22. člen

Ko je pristojni organ vpisal sporazum v register, obvesti skupna komisija o tem vse podpisnice sporazuma ter skliče zbor podpisnic sporazuma. S tem skupna komisija za pripravo samoupravnega sporazuma preneha z delom.

Na tem zboru izvolijo podpisnice sporazuma komisijo za izvajanje samoupravnega sporazuma.

23. člen

Komisija za izvajanje samoupravnega sporazuma ima naslednje naloge:

— spremlja in analizira učinkovitost in izvajanje sporazuma; pri tem se poslužuje podatkov SDK, lahko pa neposredno zahteva tudi podatke od podpisnic sporazuma,

— zbira mnenja in pripombe, ki jih imajo podpisnice v zvezi z izvajanjem sporazuma,

— daje pojasnila za uporabo določb sporazuma,

— izvaja postopek za spremembe in dopolnitve sporazuma,

— vodi evidenco o pristopih in odpovedih sporazuma,

— ugotavlja zvišanje življenjskih stroškov po podatkih Zavoda SRS za statistiko za valoriziranje regresov in stroškov, ki se pokrivajo iz sredstev za skupne potrebe delavcev in materialnih stroškov, v skladu s splošnim družbenim dogovorom,

— po potrebi, vendar najmanj vsaki dve leti, skliče zbor podpisnic.

24. člen

Komisija za izvajanje samoupravnega sporazuma ima 19 članov. Iz svojih vrst izvoli predsednika in tajnika komisije in njuna namestnika.

Mandat komisije traja 2 leti.

Komisija lahko imenuje iz svojih vrst in iz vrst delavcev podpisnic sporazuma delovne skupine za posamezna področja dela (ekonomsko-analitsko področje, problematiko določanja elementov osebnega dohodka, pravno-organizacijska vprašanja idr.), ki so lahko stalne ali občasne.

Komisija sprejme svoj poslovnik.

25. člen

Vsaka podpisnica sporazuma ima pravico do iniciative za spremembo ali dopolnitev sporazuma.

Obrazloženi predlog dostavi podpisnica komisiji in vsem podpisnicam sporazuma. Če predlog podpiše najmanj četrtina skupnega števila podpisnic sporazuma, je komisija dolžna začeti postopek za spremembo v skladu z določili, ki so v tem sporazumu in v zakonu o samoupravnem sporazumevanju določeni za sprejem sporazuma.

Ko predlog sprememb ali dopolnitev sprejme več kot polovica podpisnic, ga komisija predloži v registracijo.

26. člen

K sklenjenemu samoupravnemu sporazumu lahko naknadno pristopijo organizacije združenega dela s področja slovenske kovinske in elektro industrije ter obrti, ki niso sodelovale v postopku sprejema.

Svoj pristop te organizacije sporočijo v obliki sklepa pristojnega organa upravljanja vsem podpisnicam sporazuma, komisiji iz 22. člena tega sporazuma in za registracijo sporazumov pristojnemu upravnemu organu iz 13. člena Zakona o samoupravnem sporazumevanju.

S pristopom prevzame organizacija združenega dela vse pravice in obveznosti kot podpisnica samoupravnega sporazuma.

Vsaka podpisnica sporazuma lahko odpove ta sporazum v skladu z določili 11. člena Zakona o samoupravnem sporazumevanju. O tem obvesti tudi komisijo za izvajanje sporazuma.

27. člen

Podpisnice sporazuma se obvezujejo, da bodo pri njegovem izvajanju upoštevale načela javnosti in medsebojnega zaupanja ter bodo komisiji za izvajanje sporazuma omogočale nadzor tako, da ji bodo dovoljevale vpogled v splošne akte ter v periodične obračune in zaključni račun.

Podpisnica sporazuma, ki bo razdelila dohodek tako, da bo presegla obseg sredstev za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delavcev po merilih tega sporazuma, bo poleg predložitve obračuna po 20. členu Zakona o samoupravnem sporazumevanju obvestila o tem tudi komisijo za izvajanje tega sporazuma.

IV. del

KONCNE DOLOČBE

28. člen

Podpisnice sporazuma bodo v roku 3 mesecev od registracije tega sporazuma oz. od registracije naknadnega pristopa k sporazumu uskladile svoje splošne akte z določili tega sporazuma.

Če je splošni akt podpisnice v nasprotju z določili tega sporazuma, veljajo določila tega sporazuma.

29. člen

Ta sporazum velja za tiste organizacije združenega dela slovenske kovinske in elektro industrije ter obrti, ki so sporazum podpisale in imajo sedež v SR Sloveniji.

30. člen

Sestavni del tega sporazuma je metodologija za izkazovanje in primerjanje obsega sredstev za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delavcev, izračunanih po merilu tega sporazuma.

31. člen

Ta sporazum stopi v veljavo z dnem vpisa v register pri republiškem sekretariatu za delo.

Poslovni rezultat ...

(Nadaljevanje s 3. strani)
V primerjavi s planom so posamezne kategorije celotnega dohodka dosežene tako:

	v %
celotni dohodek	51
porabljena sredstva	52
dohodek	50
pogodb. in zakon. obveznosti	49
dohodek I.	51
osebni dohodki	50
dobiček	54

V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta pa smo dosegli precej slabše rezultate. Tako je proizvodnja manjša za 23 %, celotni dohodek za 4 %, dobiček pa

kar za 68 %. Izplačani osebni dohodki na zaposlenega so se povečali le za 3 %, pa tudi ostali pokazatelji so slabi. Tako je proizvodnja na zaposlenega padla za 35 %, ekonomičnost pa se je poslabšala za 10 %.

Ker je tovarna elementov s svojim izvozom, ki predstavlja že polovico od vse proizvodnje, vezana oz. odvisna od Iskra Commerce, stvar dodatne oz. zadostne prodaje ni le interna stvar tovarne, ampak vsega združenega podjetja. To pa je toliko bolj potrebno v dobi, ko se sklepa pajo samoupravni sporazumi za celotno Združeno podjetje.

Ob pogojih, ko druge tovarne v združenem podjetju presejajo svoje proizvodne plane, naše kapacitete pa so nezasedene zaradi nezadostnega izvoza, tudi ne moremo slediti postavljenim zahtevam po doseganju določene stopnje akumulacije oz. se z našimi osebnimi dohodki ne moremo meriti z drugimi organizacijami v združenem podjetju. To pa seveda še ne pomeni, da bo tovarna čakala na boljše čase, saj je s postavljenim rebalansom plana postavila tudi sklepe za izboljšanje stanja v letošnjem letu.

M. P.

Preventivni ukrepi in napotki bolnikom s krčnimi žilami

Pisali smo že o nastanku in zdravljenju krčnih žil ali strokovno varic. Povedali smo, da je nastanek krčnih žil dedno pogojen in ne glede na te osebne lastnosti slehernega posameznega človeka imajo pri nastajanju krčnih žil svojo vlogo vse tiste okoliščine, zaradi katerih pride do zastoja krvnega obtoka v golenih dovodnicah. Kot smo povedali, mednje sodijo: stoječi poklic, splošna telesna lenobnost, zastoj krvi v trebušni votlini zaradi dolgotrajne zapeke, nosečnost, zadržane podveze idr.

Potemtakem vsak član delovnega kolektiva, čigar narava poklica zahteva daljšo stojanje, ima možnosti in je potencialni kandidat, da zbolijo zaradi motenj krvnega obtoka v spodnjih okončinah. Zato je potrebno misliti na to možnost in ukrepati čimprej, posebno pri tistih osebah, ki dalj časa stojijo in tudi pri tistih, katerih starši bolujejo za krčnimi žilami, ker so te skupine najbolj ogrožene. Torej bistveno je misliti na to bolezen takoj, ko se pojavijo znaki napetosti, stiskanja, teže, krčev in bolečin v mečah.

Preventivni ukrepi proti nastajanju in razvijanju krčnih žil bi bili naslednji:

a) zdrav način življenja ob zadostnem telesnem gibanju, gojenje športov, pravilno razporejeni in dobro izkoriščeni počitki, posebno v poklicih, ki terjajo daljšo stojanje.

b) V nosečnosti so mehanski in hormonski vplivi pomembni vzrok za nastajanje krčnih žil, obremenitev spodnjih okončin je večja kot sicer, zato so možnosti za razvoj krčnih žil večje. Vsaka nosečnost pomeni novo nevarnost od krčnih žil. Zato je ravno v nosečnosti nujno potreben zdrav način življenja, pravilna prehrana in zadostno telesno gibanje.

c) Pri vseh poklicih, ki terjajo daljšo stojanje, posebej če gre za ženske, je potrebno, da se delajo razbremenilne

vaje (hoja po prstih v odmorih, doma pa tkzv. »voznja s kolesom«). Na delovnem mestu pa je nujno potrebno nositi čevlje s srednje visoko peto.

d) V primerih, kjer gre za povečano telesno težo (idealna telesna teža odgovarja številu centimetrov telesne višine nad 100: npr. če je oseba visoka 170 cm, je idealna teža 70 kg), potrebno je ukreniti vse, da bi shujšali. Uživati je treba čim več sadja in zelenjave, odpovedati se sladkorju in močnatim jedem (kruh, testenine) ter maščobam.

e) Pogostokrat so krčne žile kombinirane z drugimi deformacijami bodisi stopala ali goleni. Razumljivo je, da je takrat nujno potrebno nositi ortopedske vložke za stopala in posvetovati se z ortopedom.

Vsaka oseba nad 25 letom starosti, ki ima subjektivne težave v spodnjih okončinah, se mora vsaj enkrat letno pregledati pri zdravniku.

g) Preventivno jemanje zdravil, ki vplivajo na drobno ožilje spodnjih okončin v smislu normaliziranja in utrjevanja žilne stene. Taka zdravila (katere nam predpiše zdravnik) so potrebna posebej osebom, katere imajo začetne težave, kot so občutki stiskanja, napetosti, teže in bolečin v spodnjih okončinah brez vidnih znakov razširjenja ven. Omenjena zdravila je potrebno jemati neprekinjeno vsaj 6 tednov v teku enega leta.

Če gre za razvito bolezensko sliko varikoznega sindroma (razširjene vene, spremembe na koži goleni v obliki atrofije, spremembe v barvi kože, golenja razjeda zaradi motenj krvnega obtoka idr.) je nujno potrebno čimprej k zdravniku, ker je zdravljenje takih bolnikov dolgotrajno in se ne sme zgoditi, da nekateri bolniki v času zdravljenja obupajo, ne zavedajoč se, zelo hudih posledic, ki se lahko razvijejo. Posebno je važno po-

udariti, da je potrebno povišanje goleni v elastičnem kompresijskim povojem, ki nam ga praktično pokaže zdravnik, da ne bi z nestrokovnim povijanjem še bolj zavrlji krvnega obtoka. Kompresijski elastični povoj vstavimo zjutraj, še predno vstanemo iz postelje in ne šele nekaj časa potem, ko so razširjene dovodnice že spet napolnjene s krvjo.

Elastične nogavice niso primerne in sicer zato, ker se z njimi ne more doseči enakomerna kompresija, ker lahko nogavica na nekaterih mestih popusti tako, da dosežemo celo nasproten efekt od zaželenega. In še na koncu tega sestavka želim dati nekaj napotkov glede ukrepov pri zdravljenju golenje razjede. Bolniki pogosto uporabljajo različne domače pripravke (arnika, hermelika idr.), za obkladke in izpiranje ter mazila z različnimi primesmi, po katerih se večkrat pojavljajo alergični pojavi. Ravno tako, popolnoma zgrešeno, pogosto uporabljajo razna mazila, ki vsebujejo kortikosteroide (hormoni nadledvične žleze) in ki imajo negativen vpliv na zdravljenje golenje razjede.

Torej mazila, kot so Hydrocortin, Hydrocortison, Synalar, Locacorten, Ultralan idr. negativno vplivajo na golenjo razjedo, ker zavirajo zaraščanje rane. Prav tako je hudo zgrešeno, če bolnik po lastni presoji zdravi golenjo razjedo in kupuje različna mazila. Mora torej prihajati na ambulantne kontrole zaradi posveta, nadaljnega predpisovanja najprimernejših zdravil in vsakokratne obdelave golenje razjede. Bolnik se mora zavedati, da golenja razjeda na okončini s prizadeto cirkulacijo ni enkratni pojav, ki ozdravljen ne terja nobene skrbi več. Nasprotno, cirkulacijske motnje ostanejo in možnost ponovitve razjede, tudi ob najmanjši poškodbi, vnetju ali podobnem je vedno prisotna.

Dr. Ljubo Dorem

KRATKE VESTI

Zaloge gospodinjskih aparatov minimalne

Po podatkih zavoda za statistiko je bil v prvi treh mesecih znatno povečan promet bele tehnike. Prodaja električnih štedilnikov, grelcev in električnih štedilnikov se je povečala za 2,5-krat, strojev za pranje perila za 80 %, televizorjev za 90 %, peči in štedilnikov na olje za 35 % in peči na trda goriva za 29 %.

Ekspanzija proizvodnje električnih aparatov za gospodinjstvo

Tržišče električnih aparatov za gospodinjstvo je eno od najbolj dinamičnih. Povečano povpraševanje na domačem tržišču in izvoz je vplivalo na močan porast proizvodnje. Čeprav so stroški, še posebej reprodukcijskega materiala občutno zrasli, so cene teh proizvodov v letu 1971 le malo znatno povečane, pri nekaterih artiklih pa so celo znižane (televizorji, hladilniki itd.).

Zelo močna konkurenca na domačem tržišču je vplivala na to, da so proizvajalci iskali rešitev v notranjih rezervah, kar pa ni bilo slučaj pri drugih grupacijah industrije, kjer so cene svojim artiklom močno dvignili.

Individualni uvoz, kot je npr. strojev za pranje perila je zmanjšal za 64 % v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta, pralnih strojev za 64 %, likalnikov za 76 %, hladilnikov in miksarjev za 36 % in sesalnikov za 18 %.

Na jugoslovanskem tržišču se je pojavilo več novih pov gospodinjskih aparatov. Značilne so bile intenzivne integracijske težnje proizvajalcev bele tehnike okoli večjih proizvajalcev kot so: Gorenje, Rade Končar, Energoinvest EI-Niš, Standard in Sloboda, ki drže okoli 90 % jugoslovanske proizvodnje električnih aparatov za gospodinjstvo. Ker so plani proizvajalcev zelo veliki in večji kot jih lahko jugoslovansko tržišče absorbira, se bo nujno potrebno poskusiti v izvoz.

Sporazum proizvajalcev elementov za avtomatizacijo

Po podatkih poslovnega združenja za avtomatizacijo »UNIMATIK« pri Zvezni gospodarski zbornici je bil 2. junija 1971 podpisan dolgoročni sporazum o sodelovanju 12 jugoslovanskih proizvajalcev elementov in sistemov za avtomatizacijo. Sporazum so podpisali: Energoinvest, Rade Končar, Prva petoletka, M. Pupin, Iskra, 14. Oktobar, Rad. Čajavec, Teleoptik, Tovarna industrijske opreme, ATM, E. Niš in Prva iskra.

Sporazum predvideva skupni plan razvoja celotne produkcije.

Mini computerji iz Buj

Elektronski računalniki iz Buj predstavljajo presenečenje na tržišču digitalnih naprav in so proizvod novega obrata »Digitron«, ki ga financira »Buje-export«. »Digitron« bo v začetku proizvajal 20 različnih tipov elektronskih računalnikov, kasneje pa bo asortiman razširil. Prodaja računalnikov bo prevzel »Buje-export«. Direktor Ivan Rov je izjavil, da imajo zasigurno prodajo za pet let napredno. Računalnike nameravajo tudi izvažati.

Gospodarstvo skozi statistiko

Industrijska proizvodnja je v maju počasneje rasla kot v aprilu — 10,1 % napram 12,4 % v primerjavi s poprečno mesečno proizvodnjo v letu 1970. Nadaljevala pa se je tudi namična rast osebne potrošnje v nasprotju z industrijsko potrošnjo, kjer se trend zmanjšuje. Odraz takih gibov blagovno-denarnih odnosov se kaže v zvišanju cen in v nanjetrovinskem deficitu.

V maju je, ob rahlem porastu uvoza, izvoz pokrival samo 48 % uvoza, medtem ko je v letu 1970 pokrival 67 % uvoza. V prvi polovici junija je bil izvoz manjši za okoli 35 % in izvoz za okoli 7 % v primerjavi z istim obdobjem lani. Ugotavljamo, da se je v drugi polovici junija nadaljevalo zaostajanje izvoza.

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je bilo v prvih petih mesecih izvoženo za 9.587 milij. din blaga in uvoženo za 19.804 milij. din; tako je ustvarjen deficit 10.217 milij. din (681,1 milij. \$). 5-mesečni jugoslovanski izvoz v letu 1971 je bil v primerjavi z lanskim letom manjši za 2 %, medtem ko se je uvoz povečal za 36 %, oz. deficit za 111,1 %. Izvoz na konvertibilna področja je za 8 % manjši kot v istem obdobju lanskega leta.

Kot doslej sestavljajo največji del uvoženega blaga vedno reprodukcijski izdelki v vrednosti 12,5 mlrd. din s porastom 28 %. Drugo mesto zavzemajo proizvodi in investicijsko potrošnje v vrednosti 4,18 mlrd. din in s porastom za 27 %, medtem ko je uvoz proizvodov za široko potrošnje v vrednosti 3,11 mlrd. din narasel za 41 %. Uvoz reprodukcijskega materiala je v celotnem uvozu zastopal s 63 %, s tem pa se je njegova udeležba povečala za 1 % v primerjavi z lansko maso uvoza v petih mesecih.

Člani ZB NOV Avtomatika Pržan so zborovali

V petek, 16. 7. 1971, so se v lovski koči VODICE sestali člani aktiva ZB NOV ISKRA — AVTOMATIKA, Ljubljana — Pržan z namenom, da položijo račun dosedanjega dela in si postavijo nadaljnje naloge za svoje delo. Okolje, ki so ga izbrali za svoj sestanek to je, na robu rašiških gozdov, je res vplivalo na tovariško razpoloženje in so ob tem lažje obudili spomine na svoje partizanske dni, saj je bila Rašica, lahko rečemo, žibelka slovenskega partizanstva. K temu je še pripomogel prvoborec Janez Kimovec, sekretar org. ZB NOV Bukovica-Sinkov turn, ki je na kratko orisal borbo v tem kraju in pozdravil občni zbor.

Poročilo o delu je podal dosednji predsednik Janez Šebenik. Iz njegovega poročila je razvidno, da je bila organizacija zelo aktivna, saj je delovala na vseh področjih, tako v samoupravljanju — skrbi za človeka in političnem področju. Iz tega sledi, da je ta organizacija v tovarni potrebna, ker ni le sama sebi namen, temveč poleg ZK in sindikata, močan činitelj pri utrjevanju naše samoupravne družbe.

Iz poročila in razprave je bila izražena še nujnost po večji afirmaciji članstva in skrbi za človeka, kajti zgodi se, da so člani ZB včasih potisnjeni ob stran. Zato morajo biti člani enotni in se afirmirati tudi s svojim delom.

Po sprejetju programa za nadaljnje delo, je občni zbor izvolil nov odbor, v katerem bodo delovali tovariši: Mitar Mitrovič, Edo Zajc, Rado Kukovec, Slavko Fon in Anton Jež.

Ob zaključku občnega zboru sta prisotne pozdravila še direktor Avtomatika Andrej Pardubsky, dipl. ing. in sekretar tovarne Karel Dimec ki sta prisotnim zaželela množičnih uspehov pri nadaljnjem delu in obljubila od uprave tovarne vsestransko pomoč.

Nato je sledila skromna zakuska in veselo razpoloženje pri čemer je stari partizanski godec Stane Laharnar potegnill svoj meh in zaigral partizanske viže.

K. R.

V dneh 22. do 25. julija je sindikalni odbor ZP Iskra priredil izlet v ČSSR z dvema avtobusoma. Zaradi dolžine, bomo zapis z izleta, ki ga je prispeval udeleženec Pavel Jereb iz ZZA, objavili prihodnjč. Na sliki: izletniki na trgu v Čeških Budejovicah

Prijeten piknik kolektiva »Elektromotorji« na Jelovici

Sindikalna organizacija v naši tovarni elektromotorjev v Železnikih je že nekaj let sem med drugim dokaj aktivna tudi na področju organizacije rekreacije zaposlenih. Po oddelkih vsako leto pripravijo izlete, za katere so ogrejejo delavci v teh oddelkih, pri čemer sindikalna organizacija plača vožnjo z avtobusom do 200 km. Medtem ko so delavci iz tehnološkega in razvojnega sektorja svoja letošnja izleta že

opravili in se ju je udeležilo po trideset članov kolektiva, so se letos orodjarji odločili za izlet v Dolenjske Toplice. Udeležilo se ga je 45 delavcev, zadnjo soboto v avgustu pa se bo 90 članov kolektiva iz oddelka montaže z dvema avtobusoma zapeljalo na izlet do Semiča, kjer si bodo ogledali proizvodnjo kondenzatorjev in rekreacijski center semiškega kolektiva ob Kolpi.

V nedeljo, 25. julija, pa je sindikalna organizacija tovar-

ne v Železnikih organizirala dobro pripravljen in uspel piknik na prijetni jasi na Jelovici. Piknika se je udeležilo nad 500 članov delovnega kolektiva in njihovih svojcev in je ob idealnem vremenu, odlični organizaciji in zares prijetnem vzdušju udeležence vsestransko zadovoljil.

Piknik se je začel ob deseti uri in na Jelovico sta vozila avtobusa iz Skofje Loke in Železnikov, razen z njima pa so se člani kolektiva pripeljali tudi z lastnimi vozili in tako je skozi tišino jelovških gozdov pribrazilo kar blizu 80 osebnih vozil.

Na prostoru za piknik, ki po svoji velikosti in legi odlično ustreza za takšne prireditve, so organizatorji pripravili prostorno plesišče, oder za godce in tri stojnice. Ze ob prihodu prvih udeležencev, se je od največje izmed njih dvigal obetajoč dim; tu so namreč že pripravljali čevapčiče, katerim tako po okusnosti, kakor tudi po številu v porciji vse priznaje. No, prav za prav priznanje obema »avtorjema«, ki sta s čevapčiči prav lahko zadovoljila vsakega udeleženca in, kar je še pomembno, tudi ko je bil ob stojnici naj-

(Dalje na 8. strani)

**DOPIŠUJTE
V ISKRO!**

Skrb za socialno varnost ostarelih ljudi

V Sloveniji je ustanovljena institucija, ki se bo ukvarjala s problematiko starih ljudi, zdravljenjem, upokojevanjem itd.

V Ljubljani se je sestala prva skupščina Gerantološkega združenja Slovenije, ki jo je pripravil iniciativni odbor tega združenja. Zelo malo je institucij, ki bi se tako neposredno ukvarjale s problemi staranja, upokojevanja, sistematičnega zdravljenja itd. pri nas, razen seveda nekaterih strokovnih služb, od poklicnih socialnih delavcev, zdravnikov in drugih, ki seveda sprotno rešujejo nastale probleme in težave ljudi na splošno, še posebej starih ljudi.

Dotaknila bi se ene najpomembnejših tem tega področja — to je »Socialne varnosti« ljudi, nasploh, še posebej starih ljudi, saj je to eden temeljnih ciljev ekonomske in socialne politike

katerekoli družbe — naše še posebej. Socialna varnost ljudi ne more biti in ni odvisna od posameznika, od njegovega prizadevanja, temveč predvsem od splošnih družbenih razmer, ekonomske razvitosti dežele in prevladujočih družbenih odnosov.

Borba za ekonomski napredek te torej tudi borba za večjo socialno varnost. Saj se problem socialne varnosti starih ljudi pri nas vedno bolj zaostruje. Vzrokov za to je več, naštetla bi le nekaj važnejših: (Podatke povzame iz referata podpredsednika ISS tov. Vinka Hafnerja):

— občutno povečanje povprečne življenske dobe prebivalstva. Le-ta je znašala že

ob štetju prebivalstva v letu 1961 v Jugoslaviji 62 let pri moških, 65 pri ženskah.

Zal še ni dokončnih tozadevnih podatkov iz letošnjega štetja, vendar lahko predpostavljamo na podlagi predhodnih računov, da se je življenska doba (poprečna) v Sloveniji zopet precej povečala.

Že v letu 1961 je bilo prebivalcev starih 60 let in več 196.000 ali 11,9% vsega prebivalstva, v letu 1971 pa jih je bilo že okrog 251.000 ali 14,5%. Prebivalcev starih 65 let in več pa je zdaj že okoli 168.000 ali 9,7% vsega prebivalstva.

— Visoka zaposlenost prebivalstva v Sloveniji, saj je zaposleno kar 31% vsega prebivalstva od vseh zaposlenih pa je kar 41% žensk. Takšna zaposlenost prebivalstva, žensk pa še posebej,

pomeni na eni strani večjo nacionalno produktivnost dela, s tem večjo družbeno blaginjo, na drugi strani pa pomeni reševanje varstva otrok ter varstva in splošne skrbi za stare ljudi ter terja seveda povečanje družbenih oblik varstva.

— In ne nazadnje pospešeno razpadanje družinskih vezi med starši in otroki, ki se kaže na eni strani v očitni težnji k razdvajanju na mlade in stare družinske oziroma gospodinjске skupnosti, po drugi pa zmanjšani skrbi otrok za socialni položaj ostarelih ljudi. Kakorkoli bi hoteli moralno obsojati take težnje, so te vseeno odraz nekkih objektivnih ekonomskih in socialnih dogajanj. Zato jih moramo take jemati in jih realno upoštevati tudi pri uveljavljanju napredne socialne politike na področju varstva starih ljudi.

Ob vseh naštetih okoliščinah pa je očitno, da vsi naši

ukrepi za zagotovitev socialne varnosti starih ljudi vedno bolj zaostajajo za dejanskimi potrebami, ki vedno bolj naraščajo.

Tu gre včasih, poleg vseh prizadevanj tudi za pomanjkanje ustreznega družbenega razpoloženja, organiziranosti in načrtnosti pri reševanju teh problemov.

Eden najpomembnejših dejavnikov socialne varnosti vseh ljudi, starih še posebej, je pokojninsko invalidsko zavarovanje. Zato je tudi zelo važen ukrep za okrepitev socialne varnosti upokojevencev vsekakor izpopolnitev sistema financiranja pokojninsko-invalidskega zavarovanja in seveda tudi usklajevanja pokojnin.

Seveda pa so pri vsem tem velike težave, saj so skupni izdatki pokojninsko invalidskega sklada znašali v letu 1970 1 milijardo 700 milijonov din ali 19,6% osebnega dohodka vseh zaposlenih, ali okrog 6,4% družbenega proizvoda Slovenije.

Lep uspeh Branka Vrhovca

V soboto, 12. junija 1971 je v letnem gledališču niške trdnjave potekalo zaključno letno tekmovanje »Najlepši ATLET-71« v Jugoslaviji. Izmed 15 kandidatov, ki so se potegovali za ta naslov, je Branko Vrhovec iz tovarne »Elektronika« v Horjulu zasedel tretje mesto. Ker me je zanimalo, kako je s to atletsko gimnastiko v Sloveniji in kakšne so težave s tem športom, sem Branku zastavil nekaj vprašanj:

Kar sam se predstavi našim bralcem!

Branko Vrhovec, star sem 22 let, doma iz Horjula, zaposlen v Iskri v Horjulu.

Koliko časa se že ukvarjaš s tem športom?

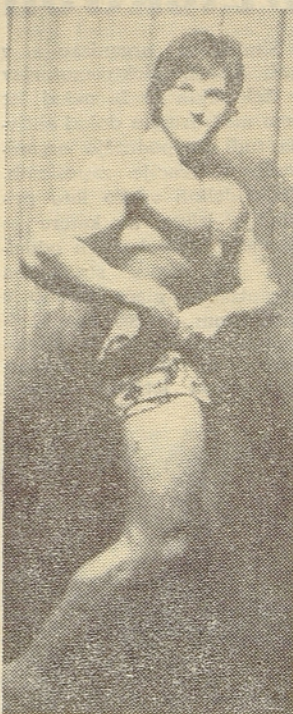
Z atletsko gimnastiko se ukvarjam bolj ali manj intenzivno že 6 let. Sprva sem težil le k fizičnemu izpopolnjevanju, leta 1968 pa sem prvič poizkusil tudi na tekmovanju.

Dobre in slabe strani tvojega športa?

Atletsko gimnastika je poznana tudi pod imenom »bodybuilding«. Sodi med mlajše športne panoge in je še marsikomu nepoznana. Postati dober atlet, ne pomeni tu pa tam malo raztegovati »fedre«, pač pa redno in sistematično trenirati z utežmi (po več ur na dan) in imeti nadvse strog režim v prehrani. Tu je potem še telesna konstitucija, razmere v katerih treniraš in drugo. Slabša stran tega športa je, da zahteva veliko časa in precej odrekovanja. Po drugi strani pa atletsko gimnastika nudi poleg pospešene krepitve mišic, tudi utrjevanje zdravja, boljše razpoloženje itd.

Imaš kaj pripomb na tretje mesto, ki si ga dosegel v Nišu?

Dasiravno sem pričakoval boljše uvrstitev, sem zadovoljen tudi s tretjim mestom. Sicer pa velja reči, važno je sodelovati, ne zmagati.

Kako je s tem športom v Sloveniji?

Kot sem že omenil, ta šport nima prave veljave pri nas, mislim pa, da ga bi bilo treba popularizirati. Zahodne države (od koder tudi izvira), že leta masovno prirejajo podobna lepota tekmovanja, ne samo amaterskih, ampak zadnje čase tudi profesionalnih vrst. Tako se vsako leto potegujejo najboljši, (lani je bila gostiteljica prav Jugoslavija), v Londonu pa se vsako jesen odvija tudi tradicionalno tekmovanje samo profesionalnih vrst.

Kaj priporočaš mladim fantom, ki bi imeli radi lepe postave?

Čim več gibanja, svežega zraka, zdrave hrane in sproščenosti. Zadnje čase je pa moč kupiti tudi strokovno literaturo, ki zajema telesno kulturo.

Franci Končan

Zaradi I. osnutka samoupravnega sporazuma na 4. in 5. strani, smo nekatere sestavke morali prihraniti za naslednjo številko.

Prijeten piknik kolektiva Elektromotorji na Jelovici

(Nadaljevanje s 7. strani)

večji naval, na svojo porcijo nihče ni čakal predolgo. Na drugi stojnici so postregli z vinom, pivom in sadnimi sokovi, za »kofetarje« pa so poskrbeli pri tretji. Povsod pa zares prijazna in hitra postrežba! Vsak udeleženc je »bil zadolžen« za dve porciji čevapčičev in steklenico vina, za kar je ob prihodu na piknik prejel ustrezne bloke. Za veselo razpoloženje in ples pa so poskrbeli tudi muzikanti — Senčurski kvintet, ki je ves dan nagosto našel in vzpodbujal zlasti mlade, da so se zavrteli ob živahnih zvokih. Skratka — organizatorji so letošnji piknik na Jelovici vsestransko dobro izpeljali in mislim, da med udeleženci skoraj ne bi

našel nikogar, ki ne bi bil tega mnenja. Požrtvovalni športniki-nogometaši, igralci perjanice in odbojkarji, pa so hkrati z lastno rekreacijo opravili še drugo koristno poslanstvo, saj so tudi ti, študijski, ki so le kot opazovalci ob robu jase sledili rekreaciji, glede na nepreved raven svet, uprizarjali številne prav komične prizore, ker se je vsa jasa spremenila v eno samo športno igrišče, na katerem so hkrati nastopale številne nogometne in druge ekipe od najmlajših do onih, z že nekoliko »otečenimi« ospreddki, da so žoge in žogice vršale po zraku kakor mušice pod večer.

Res — prav prijetno je bilo na pikniku na Jelovici!

— C —

ISKRA — Tovarna elementov za elektroniko Ljubljana, Stegne št. 17 v ZP Iskra Kranj
razglašča prosta delovna mesta za

15 NK DELAVK
za priložitev dela v montaži obrata Feriti

2 NK DELAVCA
za delo pri stojih v obratu Feriti

Delo se opravlja po normi, ter v dveh izmenah.

Pismene ponudbe pošljite v 15 dneh od dneva objave razglasa na Kadrovsko službo tovarne Ljubljana, Stegne št. 17.

Z dohodki iz pokojninskega zavarovanja se pretežno preživlja okoli 10% vsega prebivalstva, skupno z družinskimi člani pa okoli 16% vsega prebivalstva v Sloveniji.

V Sloveniji je bilo v letu 1970 skupno 170.000 upokojencev, od tega 50% starostnih, 24% invalidskih in 26% družinskih. En upokojenec je prišel na 3,5 aktivnih zavarovancev.

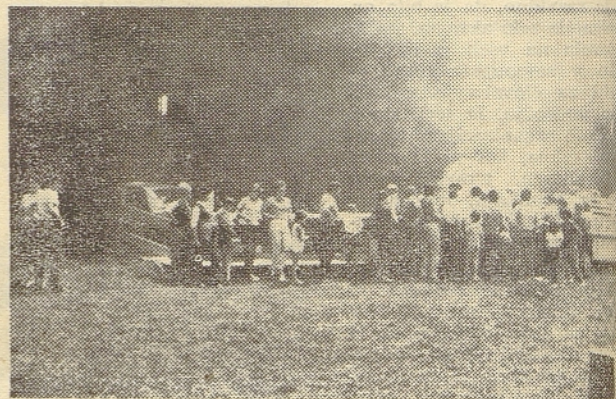
Poprečna starost starostnih upokojencev je znašala pri moških 57, pri ženskah pa 55 let, poprečna doba uživanja pokojnine je znašala pri moških 18, pri ženskah pa 22 let. Zato je predvsem potrebno z izpopolnitvijo sistema financiranja zagotoviti zadostne in stalne finančne višre pokojninskega sklada.

Izpopolniti je tudi nujno sistem vsklajevanja pokojnin saj so zaostajale pokojnine nekaterih poklicnih kategorij celo za 30 in več odstotkov za novoodrejeni pokojnikinami istih poklicev, oz. kategorij.

Gerontologija — veda o problemih biološkega staranja ljudi — kot združenje, ki se je pravkar ustanovilo, si bo prizadevalo, da se pri upokojevanju čim bolj upošteva biološko starost. Seveda pa je potrebno z vsemi razpoložljivimi sredstvi (preventivnimi pregledi, testiranjem starejših delavcev itd.) zavirati prehitro biološko staranje — doseči ali pa celo preseči koledarsko starost.

Kot sem že omenila, se gerontologija kot veda ukvarja predvsem z omenjeno problematiko, medicinsko, socialno obravnavo starih ljudi z vsemi njihovimi problemi, navadami, specifičnostmi raznih področij, kategorij in posameznikov.

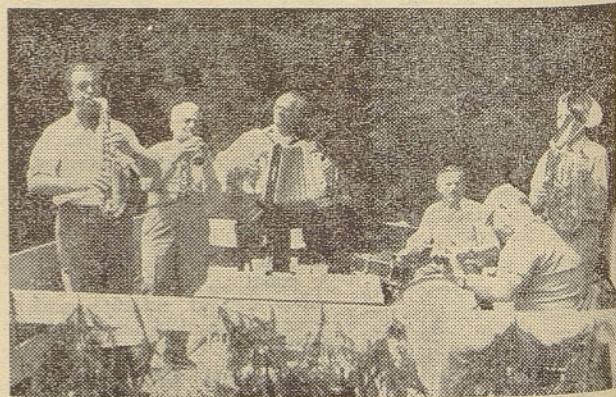
Prav zaradi tega je ustanovitev gerontološkega društva oz. združenja, zelo pomembna in dobrodošla pridobitev pri nas, saj se bo ukvarjalo kot združenje načrtno sistematsko in akcijsko s problematiko starih ljudi in upokojevanje. I. Kukovec

Mamljivi vonj po čevapčičih je pregnal vsakršno nejevoljo ob čakanju nanje

Ob robu jase, ob drevesih so družine in družinice našle svoj kottiček za ta dan

Za ples in veselo »štimungo« je poskrbel Senčurski kvintet

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — Odgovorni urednik: Janez Silc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in klišej: »CP Gorenjski tisk« Kranj

**Združeno
podjetje
ISKRA Kranj**

Pravilnik o Štipendijah

I. TEMELJNE DOLOČBE

Člen 1

Za vzgojo kadrov, ki so trenutno ali v perspektivi potrebni za uspešno poslovanje in proizvodnjo, daje Združeno podjetje ISKRA KRANJ štipendije v skladu z določili tega pravilnika.

Člen 2

Štipendije se dajejo študentom, dijakom in učencem za šolanje na fakultetah, visokih in višjih šolah, srednjih in poklicnih šolah.

Člen 3

Prednost pri dodelitvi štipendije imajo tisti študenti, dijaki in učenci, ki dosegajo najboljše študijske uspehe, če izpolnjujejo tudi druge pogoje, ki jih določa ta pravilnik.

Člen 4

Štipendije se dajejo največ za toliko časa, kolikor je štipendistu potrebno po predpisih ali po splošnih kriterijih za dokončanje šolanja. V opravičljivih primerih je mogoče podaljšati ta čas največ za eno leto.

Člen 5

Štipendist ne more biti med rednim šolanjem v delovnem razmerju.

Člen 6

Štipendist Združenega podjetja ISKRA Kranj ne more biti istočasno tudi štipendist druge delovne organizacije.

Člen 7

Štipendije se dajejo neposredno v mesečnem znesku vnaprej za vseh 12 mesecev v letu. Študentom, dijakom in učencem na rednem šolanju se izplačujejo preko šolskih ustanov, v katerih se šolajo, v kolikor so šole pripravljene to delo opravljati, sicer pa se štipendije izplačujejo direktno štipendistom preko Referata za štipendiranje in izobraževanje ZP ISKRA Kranj.

Člen 8

Štipendije se dajejo samo na podlagi javnega razpisa po postopku, ki ga določa ta pravilnik.

II. RAZPIS ŠTIPENDIJ IN IZBIRA KANDIDATOV

Člen 9

Organ za izvedbo razpisa in izbiro kandidatov je komisija za štipendije, katero imenuje Delavski svet Združenega podjetja ISKRA KRANJ, katera daje štipendije samo na podlagi javnega razpisa tako, da upošteva potrebe po kadrih, ki jih sporočijo posamezne organizacije v sestavu ZP ISKRA Kranj Organizacijsko kadrovskega področja strokovnih služb ZP ISKRA Kranj, na zahtevo komisije za štipendije.

Komisija za štipendije je pri svojem delu samostojna.

Člen 10

Razpis za štipendije obsega:

1. vrsto šole, stroko in usmeritev šolanja, za katerega se dajejo štipendije;
2. potrdilo oz. dokumentacija, ki jo mora kandidat predložiti;
3. rok za prijavo kandidatov na razpis;
4. določilo, da bo komisija za štipendije svojo odločitev o podelitvi štipendij z utemeljitvijo pismeno sporočila vsem prosilcem;

Člen 11

Izbiro kandidatov opravi komisija za štipendije v skladu s pogoji, kot jih zahteva razpis za štipendije po 10. členu tega pravilnika.

Člen 12

Pri izbiri štipendistov je komisija samostojna ter je dolžna ob upoštevanju določil členov 10 in 11 tega pravilnika izbrati kandidata, ki najbolje izpolnjuje pogoje razpisa za štipendije.

Pri izbiri štipendistov se komisija poslužuje predloga organizacij, za katero bo vsak posamezni štipendist štipendirani.

Člen 13

Komisija za štipendiranje mora svojo odločitev o podelitvi ali odklonitvi štipendije na podlagi opravljene izbire kandidatov z utemeljitvijo pismeno sporočiti vsem prosilcem s pravnim poukom, da imajo pravico pregledati razpisni material, pravilnik o štipendijah in ugovarjati v roku iz 14. člena tega pravilnika.

Člen 14

Prosilca, ki misli, da je prizadet njegov pravni interes ali, da razpis ni bil oprav-

ljen po predpisanem postopku ali, da izbrani kandidat ne izpolnjuje z zakonom in z razpisom določenih pogojev, lahko vloži ugovor zoper izbiro štipendista v 15 dneh od dneva prejema odločitve iz prejšnjega člena na delavski svet ZP ISKRA Kranj (preko Organizacijsko kadrovskega področja strokovnih služb).

O ugovoru odloča delavski svet Združenega podjetja ISKRA Kranj.

Člen 15

Če delavski svet ZP ISKRA na podlagi ugovora iz prejšnjega člena tega pravilnika ugotovi, da razpis ni bil opravljen po predpisanem postopku, razveljavi tako razpis kot tudi odločitev komisije za štipendije o podelitvi štipendij na podlagi opravljenе izbire kandidatov ter ji naloži, naj opravi celoten postopek razpisa za štipendije na novo.

Če pa delavski svet Združenega podjetja ISKRA na podlagi ugovora iz prejšnjega člena tega pravilnika ugotovi, da izbrani kandidat ne izpolnjuje z zakonom in razpisom določenih pogojev, razveljavi samo odločitev komisije za štipendije o podelitvi štipendij na podlagi opravljenе izbire kandidatov, ter ji naloži, da ponovno opravi postopek izbire kandidatov.

Člen 16

Če komisija ugotovi, da se na razpis za štipendije ni prijavil noben kandidat ali, da so se prijavili kandidati, ki ne izpolnjujejo pogojev iz tega razpisa, se razpis za štipendije ponovi.

III. POGODBA O ŠTIPENDIJI

Člen 17

Z izbranim kandidatom sklene Združenno podjetje ISKRA Kranj pisмено pogodbo, ki jo za Združenno podjetje ISKRA Kranj podpiše generalni direktor ali pa od njega pooblaščena oseba.

Za štipendista morajo pogodbo podpisati tudi starši oz. skrbniki in sicer kot poroki za primere vračanja štipendije.

Pogodbo je mogoče spreminjati ali dopoljevati samo pisмено.

Po en izvod pogodbe komisija pošlje šoli, v kateri se kandidat šola in organizaciji, za katero se štipendira.

Člen 18

Pogodba o štipendiji vsebuje naslednja določila:

1. način določanja višine štipendije

2. način izplačevanja štipendije

3. čas, za katerega se daje štipendija

4. vrsta šole, stroke in usmeritve študija, za katerega se štipendija daje

5. obveznosti ZP ISKRA kot dajalca štipendije glede delovnega razmerja s štipendistom za določen čas po končanem šolanju

6. dogovorjene posebne pogoje in

7. o tem, da se vsa vprašanja, ki jih ne rešujejo določila pogodbe, rešujejo izključno po tem pravilniku.

IV. DOLŽNOSTI ŠTIPENDISTA

Člen 19

S podpisom pogodbe prevzame štipendist obveznost, da se bo po končanem šolanju zaposlil v Združenem podjetju ISKRA Kranj na ustreznem delovnem mestu, ki ga določi ZP ISKRA Kranj, kot dajalec štipendije, najmanj za toliko časa, kolikor znaša čas štipendiranja, če s pogodbo o štipendiranju ni dogovorjeno drugače.

Člen 20

Če komisija za štipendije ugotovi, da je štipendist zanemaril šolanje, da ne opravlja pravočasno izpitov, ali jih ne opravlja z uspehom, se izplačevanje štipendije ustavi in določi rok za izpolnitev obveznosti.

Če v roku, ki ga določi komisija za štipendije, štipendist izpolni svoje šolske obveznosti, se mu izplačevanje štipendije nadaljuje, začenši s prvim mesecem po tem, ko so šolske obveznosti izpolnjene, izplačajo pa se štipendistu zadržani zneski štipendije, v kolikor neizpolnjene obveznosti ne podaljšujejo šolanja.

Člen 21

Štipendist, ki brez svoje krivde ne more izpolniti obveznosti glede šolanja, lahko zahteva, da se pogodba razdere. V tem primeru komisija za štipendije dokončno določi, ali mora štipendist že izplačane zneske štipendije s 6 % obrestno mero poravnati v celoti ali deloma, ali pa se povračila oprosti.

Člen 22

Če štipendist po končanem štipendiranem šolanju ne nastopi dela v Združenem podjetju ISKRA Kranj na ustreznem de-

lovnem mestu ali pa po svoji krivdi ne ostane na delu dolžne dobe, mora povrniti zneske prejete štipendije s 6 % obrestno mero v celoti in sicer na način, ki je dogovorjen v pogodbi o štipendiji.

Člen 23

Vsak štipendist je avtomatično tudi član Kluba štipendistov ZP ISKRA Kranj, kateremu je dolžan po svojih močeh pomagati in v njem sodelovati.

V. PRENEHANJE IZPLAČEVANJA ŠTIPENDIJE

Člen 24

Štipendija se preneha izplačevati:

a) če štipendist izgubi pravico nadaljnega šolanja

b) če se zaradi slabih šolskih uspehov ali po svoji krivdi ne more vpisati v naslednji letnik ali razred

c) če v roku iz člena 21 tega pravilnika ne izpolni šolskih obveznosti

d) če brez privolitve Združenega podjetja ISKRA Kranj spremeni vrsto šole ali znanstveno panogo študija

e) če je štipendist pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na prostostno kazen.

Člen 25

V vseh primerih prenehanja izplačevanja štipendije iz prejšnjega člena tega pravilnika, je štipendist dolžan povrniti prejete zneske štipendije s 6 % obrestno mero in sicer na način, ki je dogovorjen v pogodbi o štipendiji.

Člen 26

Kadar štipendist v nasprotju s sklenjeno pogodbo o štipendiranju in brez soglasja štipenditorja sklene delovno razmerje ali pogodbo o štipendiji z drugo delovno organizacijo, ima Združeno podjetje ISKRA Kranj pravice takoj razdreti pogodbo o štipendiranju, štipendist pa mora povrniti zneske prejete štipendije s 6 % obrestno mero v celoti in sicer na način, ki je dogovorjen v pogodbi o štipendiji.

VI. KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE

Člen 27

Komisijo za štipendije imenuje delavski svet Združenega podjetja ISKRA Kranj. V komisiji je iz vsake organizacije ZP ISKRA Kranj, za katero opravljajo strokovne službe delo v zvezi s štipendisti, po en član.

Komisija ima naslednje pravice in dolžnosti:

a) ugotavlja in analizira potrebe po štipendiranju kadrov; opravlja razpis in opravi izbiro kandidatov ter pripravi pogodbo o štipendiranju;

b) odloča o dodeljevanju posojil štipendistom iz VIII. poglavja tega pravilnika;

c) prireja sestanke s štipendisti Združenega podjetja ISKRA Kranj, sprejema njihove pripombe in predloge ter skrbi za poglobljanje njihovih stikov z Združenim podjetjem ISKRA Kranj;

d) sklepa o tem, kdaj je treba zaradi neupravičenega izpolnjevanja štipendistovih šolskih obveznosti ustaviti dajanje štipendije, ugotavlja, da je razlog ustavitve dajanja štipendije prenehal s tem, da se izplačevanje štipendije nadaljuje v skladu s členom 20 tega pravilnika;

e) sklepa o tem, da izplačevanje štipendije preneha zaradi razlogov iz člena 24 tega pravilnika in odloča o tem, na kakšen način mora štipendist povrniti dotlej prejete zneske štipendije;

f) sklepa o tem, ali se v primeru iz člena 21 tega pravilnika štipendist v celoti ali deloma oprosti povračila že izplačanih zneskov štipendije in o tem, na kakšen način mora te zneske vračati;

g) ureja vprašanje počitniške prakse in druge strokovne prakse v Združenem podjetju ISKRA Kranj ter inozemstvu;

h) sklepa o uporabi sredstev sklada za posebne namene štipendistov.

Člen 28

Tehnično-administrativne in operativne posle iz pravic in dolžnosti po členu 27 opravlja za komisijo delavec iz Referata za štipendije in izobraževanje strokovnih služb, Združenega podjetja ISKRA Kranj, ki je po svojem položaju član komisije za štipendije, ne more pa biti njen predsednik. Ta delavec pripravlja gradivo za sejo komisije in predlaga predsedniku komisije sklicanje seje.

Referat za izobraževanje in štipendiranje tudi obvešča organizacije ZP ISKRA Kranj dvakrat letno o doseženih študijskih uspehih štipendistov. Obvestilo vsebuje ocene, ki jih štipendist dosega v posameznem predmetu.

VII. VIŠINA ŠTIPENDIJE

Člen 29

Višina štipendije je odvisna od treh kriterijev:

a) od letnika in učnega uspeha (štipendija v ožjem smislu)

b) od družinskega dodatka

c) od oddaljenosti kraja šolanja od štipendistovega stalnega bivališča (stalno bivališče v kraju šolanja, redna vožnja v kraj šolanja, začasno bivališče v kraju šolanja).

d) od posebnega dodatka štipenditorjev oddaljenih od industrijskih središč (Kondenzatorji, Usmerniki, Elementi — za obrata Sentjernej in Zužemberk, Elektromotorji, Avtoelektrika, Sprejemniki, Elektronika in Instrumenti) katerega višino le-ti sami določijo in se prišteva h končnemu izračunu štipendije.

Člen 30

a) štipendija v ožjem smislu, glede na letnik in ocene, znaša za študente fakultet, visokih in višjih šol:

	6,00 do 6,99	7,00 do 7,49	7,50 do 7,99	8,00 do 10
1. letnik	350	385	425	470
2. letnik	385	425	470	520
3. letnik	425	470	520	575
4. letnik	470	520	575	635
absolvent	520	575	635	700

Višina štipendije se spreminja vsakič v pričetku šolskega leta, to je z oktobrom, ko štipendist prestopi v višji letnik. Štipendist je dolžan do 1. novembra predložiti potrdilo o vpisu v višji letnik in potrdilo o opravljenih izpitih v preteklem letu z ocenami izpitov in vaj, s čemer se mu štipendija — višina, določi po letniku in oceni ter obračuna razlika za mesec oktober.

V primeru, da štipendist potrdil ne predloži do predpisanega datuma, se mu štipendija s 1. novembrom ustavi, do naslednjega 1. v mesecu, ko je potrdilo naknadno predložil, vendar se mu za mesec nazaj obračuna minimalna štipendija (najnižja postavka za letnik). Za 1. letnik se računa štipendija na podlagi uspeha, doseženega v zaključnem letniku na šoli II. stopnje.

b) štipendija v ožjem smislu, glede na letnik in ocene, znaša za dijake srednjih šol:

	2	3	4	5
1. letnik	230	260	295	335
2. letnik	260	295	335	375
3. letnik	295	335	375	425
4. letnik	335	375	425	480

c) štipendija v ožjem smislu, glede na letnik in ocene, znaša za učence poklicnih šol:

	2	3	4	5
1. letnik	100	110	120	130
2. letnik	120	130	140	150
3. letnik	140	150	160	170

Za zvišanje štipendije pod tč. b in c člena 29 so odločilne le končne ocene polletnih in letnih spričeval. V ta namen je dijak dolžan v 10. dneh po zaključku polletja in šolskega leta predložiti spričevalo Referatu za izobraževanje in štipendiranje pri Organizacijsko kadrovskem področju.

Kdor ima samo eno negativno oceno, se mu pri določanju višine štipendije računa kot da ima zadostno spričevalo. Za štipendiste, ki imajo več kot eno negativno oceno, se štipendija zadrži. Vsak konkreten primer obravnava komisija za štipendije in ko ugotovi vzroke negativnih ocen, podvzame naslednje ukrepe:

1. pismeno opozori štipendista, do kdaj mora negativne ocene popraviti,
2. določi minimalno štipendijo in določi rok, do kdaj mora štipendist popraviti negativne ocene (minimalna štipendija je začetek višine štipendije, ki je določena za posamezni letnik posamezne šole),

3. začasno ustavi štipendijo in določi rok, do kdaj mora štipendist popraviti negativne ocene, nato pa se mu štipendija zopet začne izplačevati — izplačajo pa se tudi zadržani zneski štipendij v minimalni višini, v kolikor neizpolnjena obveznost ni povzročila podaljšanja šolanja.

O sklepu komisije iz prejšnjih točk se štipendista pismeno obvesti.

Člen 31

Višine štipendij v ožjem smislu (čl. 30) se spremene v začetku šolskega leta v enakem procentu, kot je v gospodarskem planu ZP ISKRA Kranj planirana sprememba povprečnega osebnega dohodka v ZP ISKRA Kranj v tekočem letu, ali na osnovi predhodnega dogovora med organizacijami, kadar dogovor zahteva drugačne višine štipendij v ožjem smislu. Pobudo za spremembo lahko povzame ena ali več organizacij ZP.

Člen 32

Na prošnjo štipendista se štipendistu izplačuje družinski dodatek (člen 29, točka b). Izplačuje se samo tistim, ki imajo pravico do otroškega dodatka oz. tistim, katerih povprečni dohodki na člana družine ne presegajo višine, ki je določena za pridobitev otroškega dodatka.

Družinski dodatek se izplačuje kot razlika med dohodki študenta, dijaka ali učenca (otroški dodatek, prispevek staršev tj. 50 % povprečnega dohodka na člana družine in minimalne štipendije: 350,— ND za študente, 230,— ND za dijake in 100,— ND za učence poklicnih šol) in njegovimi življenjskimi stroški: višine, ki jih uporablja Republiška izobraževalna skupnost za študente in dijake.

Člen 33

Štipendist, ki zaprosi za družinski dodatek, mora k prošnji predložiti tudi potrdilo o mesečnih prejemkih staršev za preteklega pol leta in potrdilo o premoženjskem stanju.

Člen 34

Štipendisti, ki imajo pravico do družinskega dodatka (člen 32, prvi odstavek) in, ki se vozijo v šolo več kot 5 km (poleg lokalnega prometa) imajo pravico do dodatka v višini 50,— ND. Tisti, ki pa

začasno stanujejo v kraju šolanja, pa do dodatka v višini 100,— ND (člen 29, točka c). Dodatka se izplačujeta na prošnjo štipendista s potrebnimi dokazili.

Člen 35

Za študente, dijake in učence tistih staršev, ki so kmetje, oz. imajo zemljiško posest, se dohodek na člana družine računa takole:

odmerna osnova, pomnožena z indeksom 2,5 in to deljeno z 12 meseci in številom družinskih članov.

Člen 36

Prošnje za dodatke iz členov 32 in 24 Referat za izobraževanje in štipendiranje rešuje enkrat letno, in sicer v začetku šolskega leta. Zato morajo štipendisti oddati prošnje 2 meseca pred začetkom šolskega leta. To morajo storiti tudi tisti štipendisti, ki so v prejšnjem letu že prejeli te dodatke.

Člen 37

Štipendist, ki konča šolanje vsaj 3 mesece pred rokom, ki je potreben za dokončanje šole po statutu šole oz. fakultete in se takoj zaposli v ZP ISKRA Kranj, ima pravico do posebne nagrade v višini štipendije do roka, ki ga predvideva statut šole — fakultete, za normalno dokončanje študija.

Člen 38

Če se pogodba o štipendiji razdere po krivdi štipendista ali, če štipendist po končanem šolanju ne ostane v delovnem razmerju z Združenim podjetjem ISKRA Kranj dolžno dobo, mora povrniti vsa sredstva, ki jih je prejel s 6 % obrestmi.

Člen 39

Štipendisti ZP ISKRA Kranj, ki se šolajo na višjih in visokih šolah ter fakultetah, imajo pravico do enkratnega izplačila zneska 500,— ND, tisti štipendisti, ki pa se šolajo na srednjih šolah, pa pravico do enkratnega izplačila zneska 250,— ND za stroške izdelave diplomske naloge.

Pravico po I. odstavku tega člena pridobi štipendist z dnem, ko predloži Referatu za štipendije — Organizacijsko kadrovskega področja potrdilo ustreznih šol, da je sprejel v delo diplomsko nalogo.

Člen 40

Absolventi visokih in višjih šol se lahko zaposlijo kot pripravniki in v času pripravniške dobe opravijo diplomsko delo in diplomirajo. V primeru, da v času redne pripravniške dobe ne diplomirajo, se pripravniški staž obvezno podaljša, dokler ne diplomirajo. V tej dobi so v rednem delovnem razmerju in prejemajo osebne dohodke kot pripravniki, štipendija pa se jim preneha izplačevati.

Člen 41

Dijaki, štipendisti srednjih šol, lahko takoj nadaljujejo študij na fakulteti, če je to v njihovem interesu in, če so na srednji šoli diplomirali z odličnim uspehom. V takem primeru jih organizacija štipendira tudi na fakulteti, visoki ali višji šoli. Ostali dijaki — štipendisti pa so se dolžni takoj po končanem šolanju zaposliti, v kolikor pa nadaljujejo študij, pa so dolžni povrniti štipendijo, prejeta za šolanje na srednji šoli.

Komisija za štipendije lahko izjemoma odobri štipendije dijakom s slabšo oceno od odlične tudi dijakom — štipendistom za študij na fakulteti, visoki ali višji šoli, če je to v interesu organizacije v sestavu ZP ISKRA Kranj, za katero je bil dijak štipendiran.

VIII. POSOJILA

Člen 42

Vsak štipendist ZP ISKRA Kranj lahko v vsakem šolskem letu zaprosi za posojilo v enkratnem znesku 1.000,— ND za nakup šolskih in drugih potrebščin.

Člen 43

Za posojilo lahko zaprosi tudi štipendist, ki pavzira.

Člen 44

Posojilo odobri komisija za štipendije na prošnjo štipendista, in sicer iz sredstev

organizacije, v sestavu ZP ISKRA Kranj, ki ga štipendira.

Člen 45

Posojilo vrača štipendist, ko se zaposli z obrestno mero 3 % in v višini 20 % osebnega dohodka, v obrokih, kar vsebuje pogodba o štipendiji.

Člen 46

Vračanja posojila so oproščeni odličnjaki v celoti, tisti pa, ki imajo oceno 4, pa morajo vrniti 60 % posojila. Za študente se upošteva uspeh pri diplomih (odlično 8—10, prav dobro 7,5—7,9) za srednješolce in učence poklicnih šol pa spričevalo zadnjega letnika.

Člen 47

V kolikor štipendist zapusti organizacijo, od katere je prejemal štipendijo pred potekom pogodbene obveznosti, ali pa se v organizaciji, od katere je prejemal štipendijo sploh ne zaposli, je dolžan vrniti posojilo, ne glede na uspeh, v celoti s 6 % obrestmi.

IX. FINANCIRANJE ŠTIPENDIRANJA

Člen 48

Za realizacijo izplačevanja štipendij po Referatu za štipendiranje Organizacijsko kadrovskega področja morajo organizacije v sestavu ZP ISKRA Kranj — Strokovnim službam najkasneje do 5. v vsakem tekočem mesecu za mesec naprej — nakazati sredstva za izplačilo štipendij štipendistom vsake organizacije na podlagi faktur, katere pošlje ta referat organizacijam najkasneje do vsakega 1. v mesecu. Evidenco o izplačevanju štipendij iz I. odstavka tega člena vodi Referat za štipendije pri Organizacijsko-kadrovskem področju.

Člen 49

V primerih vračila štipendije s strani štipendista, kot to določajo členi 21, 22, 25 in 26 tega pravilnika, izvede postopek

vračanja Referat za štipendije Organizacijsko kadrovskega področja, štipendisti pa vračajo prejete zneske štipendije direktno posameznim organizacijam v sestavi ZP ISKRA Kranj, na katere se vračila nanašajo.

V primerih iz 22. člena tega pravilnika, ko mora štipendist povrniti štipendijo, ker po svoji krivdi ni ostal na delu dolžno dobo, izterja zneske vračil štipendije vsaka posamezna organizacija v sestavi ZP ISKRA Kranj, na katero se vračilo nanaša, in sicer neposredno od štipendista.

Člen 50

Organizacije ZP ISKRA Kranj občasno prispevajo v poseben sklad sredstva za posebne namene v zvezi s štipendiranjem. Višina prispevka pa se določi sporazumno z organizacijami ZP ISKRA Kranj.

X. POČITNISKA PRAKSA

Člen 51

Vsak štipendist Združenega podjetja ISKRA Kranj mora vsakokrat po I., II. in III. letniku opraviti med letnimi počitnicami enomesečno prakso v organizaciji ali delovni enoti v sestavi Združenega podjetja ISKRA KRANJ oz. enoti, za katero se štipendira ali pri inozemskem podjetju, v kolikor je na to prakso poslan s strani Združenega podjetja ISKRA Kranj. Prakso si lahko poišče tudi sam,

vendar mora ZP ISKRA Kranj s tem soglašati. Če te prakse ne opravi po svoji krivdi, za tisti mesec nima pravice do štipendije.

Člen 52

Štipendistom, ki so poslani na inozemsko prakso s strani ZP ISKRA Kranj, povrne potne stroške organizacija, za katero je štipendiran.

Člen 53

Pri inozemskih praksah, ki jih organizira s tujimi firmami Referat za izobraževanje in štipendiranje, imajo prednost 3. in 4. letniki.

Člen 54

Ta pravilnik sprejme delavski svet Združenega podjetja ISKRA Kranj kot priporočilo organizacijam ZP ISKRA Kranj.

Pravilnik začne veljati, ko ga sprejmejo v enakem besedilu DS tistih organizacij ZP ISKRA, za katere opravlja delo v zvezi s štipendiranjem Referat za štipendije v strokovnih službah ZP ISKRA Kranj. Sklepi delavskih svetov organizacij so priloga tega pravilnika. Uporablja pa se od 1. marca 1971.

Člen 55

Ko sprejme delavski svet Združenega podjetja ISKRA Kranj ta pravilnik in, ko je izpolnjen pogoj 2. odstavka prejšnjega člena, preneha veljati dosedanji pravilnik o štipendijah z dne 7. 12. 1967 in določila vseh splošnih aktov, ki so v nasprotju s tem pravilnikom.